

COLOCVII

DESPRE ȘCOALĂ, FAMILIE ȘI SOCIETATE

ANUL III

8 (26)

august
1968

lei 3

Trăiască 23 August

DIN SUMAR

- 23 AUGUST
- MESAJ POETIC DE PRIETENIE
- FRUMOSUL DIN FAPTELE OAMENILOR
- INTELCTUALII SATULUI, APĂRĂTORI AI BUNULUI GUST
- TINERETUL ȘI TRADIȚIA
- ÎNDEMÎNARE, INGENIOZITATE, CONDUITĂ
- ELEVII DESPRE ȘCOALĂ
- UN CARICATURIST PE STRĂZILE ORAȘULUI
- SĂ NE CUNOAȘTEM PATRIA
- JOCURI DE VACANȚĂ PENTRU PĂRINȚI

23 AUGUST

Actul istoric de la 23 August 1944, care a deschis poporului nostru calea spre democrație, progres și socialism, a însemnat totodată un act de afirmare a demnității sale ca națiune, declanșând elanul revoluționar pentru făurirea destinului său. A 24-a aniversare a acestui eveniment istoric este întâmpinată de către toți cetățenii patriei noastre cu îndreptățită mândrie pentru succesele obținute în cei 24 de ani, dar și de scrutare, cu toată răspunderea, a sarcinilor ce ne stau în față.

Revoluția și construcția socialistă, ale cărei premise le-a creat insurecția armată de la 23 August 1944, au însemnat transformarea ansamblului de relații economice, sociale, politice, culturale ale României. Înfăptuirea acestor transformări a avut loc prin abnegația și dăruirea în muncă a poporului nostru, sub conducerea Partidului Comunist Român.

Dezvoltarea mai departe a euceririlor socialismului din țara noastră ridică în fața națiunii și a fiecăruia dintre membrii ei cerințe noi, impunându-se efortul conștient pentru ridicarea la un nivel superior a organizării întregii noastre vieți.

Noile măsuri luate de C.C. al P.C.R. cu prilejul ultimei plenare marchează o etapă importantă în consolidarea orânduirii noastre sociale și de stat. Supuse discuției opiniei publice și apoi Marii Adunări Naționale au căpătat valoarea de legi care constituie birghiile progresului multilateral al națiunii noastre. În același timp duc la lărgirea și adîncirea democrației noastre socialiste sub toate aspectele, reclamă inițiativă creatoare și creșterea responsabilității fiecăruia dintre noi.

Scientizarea conducerii vieții sociale, a producției, presupune promovarea unor cadre cu o bună calificare și cu o bogată informare științifică, din a căror activitate să fie înlăturat subiectivismul și empirismul.

Toate acestea înseamnă creșterea rolului educației în viața socială, în vederea formării omului nou, complex, înzestrat cu ultimele descoperiri tehnice, științifice, culturale.

Legea cu privire la dezvoltarea învățămîntului de cultură generală, profesional, tehnic și superior așează procesul instructiv educativ pe o treaptă corespunzătoare evoluției ascendente a societății noastre.

Etapa actuală a societății noastre reclamă sporirea exigenței față de omul muncii în privința familiarizării sale cu toate compartimentele vieții de stat, a înarmării sale cu o conștiință superioară orînduirilor sociale anterioare. Este de neînchipuit ca cetățenii statului socialist să se mențină în cadrul unei spiritualități în care să predomină elemente din societatea împărțită în clase antagoniste. Omul corespunzător acestei epoci trebuie să posede nu numai informațiile cerute de experiența dobîndită, ci să fie pătruns totodată de spiritul colectivismului, să fie integrat organic în societatea în care trăiește și muncește, să ducă mai departe procesul istoric inițiat acum douăzeci și patru de ani, să contribuie efectiv la apropierea societății noastre de comunism.

Tudor BUGNARIU

SOFIA '68

FESTIVALUL TINERETULUI LUMII

Așadar, cel de al IX-lea Festival Mondial al tineretului și studenților s-a încheiat. Între 28 iulie și 6 august la coordonate geografice ale Sofiei, cocheta capitală a Bulgariei socialiste, s-au adăugat coordonatele umane ale lumii întregi.

Reprezentanți ai tineretului, veniți din cele cinci continente ale globului, și-au dat mîna într-un viguros consens de gânduri, sub semnele chemării principale a festivalului: Pace, Prietenie, Solidaritate. 10 zile, Sofia a fost martora unor largi manifestări ale elanului și cutezanței tinerești, ale voinței ferme a tinerelor generații, angajate în lupta nobilă pentru pace și înțelegere internațională. Solii tineretului lumii au întins mîna reprezentanților eroicului popor vietnamez, dintre care unii sosiseră la Sofia direct în prima linie a luptei pentru libertatea și unitatea patriei lor. Întîlnirea cu tinerii vietnamezi, la cantonamentul delegației noastre, a prilejuit o excepțională manifestare a spiritului internaționalist al tineretului român; cuvintelor pe care le rostea tovarășul Ion Iliescu, primul-secretar al C.C. al U.T.C. și ministru pentru problemele tineretului, li se răspundea cu urale și ovații dezlănțuite, semn al largului atașament al tineretului român față de tineretul și poporul vietnamez, față de cauza sa dreaptă.

Programul Festivalului a fost deosebit de bogat. De la acțiunile cu caracter politic pînă la tradiționalele întreceri sportive, tinerii români s-au numărat printre cei mai activi participanți.

Nu o dată, în dezbaterile cu caracter politic, punctul de vedere realist, argumentat al reprezentanților noștri, a stîrnit admirația deschisă a celor prezenți, ale căror aplauze, noi — cei aflați la tribuna opiniilor — le primeam și le dăruiam mai departe, patriei noastre scumpe.

Numeroasele manifestări culturale, spectacole, dansuri, concursuri, au conturat fermecătorul mozaic de obiceiuri, tradiții și stiluri pe care îl reprezintă creația culturală a popoarelor lumii.

De la călușarii noștri pînă la cimpoaiele scoțiene și tam-tamurile africane, străzile și estradele Sofiei au fost neîncetat cuprinse de iureșul exuberanței și entuziasmului tineresc. Și — nu odată — parcurgînd străzile, inima ne tresălta puternic auzind ritmul antrenant al „Periniței” și văzînd largile cercuri ale dansului și bucuriei sărutului. Nedezmințită, „Perinița” a rămas și la Sofia un simbol artistic al înfrățirii...

În sfîrșit, programul întrecerilor sportive a strîns pe stadioane numeroși tineri care bat la porțile consacrării sportive.

Au fost 10 zile de bucurie și neîntreruptă solicitare. 10 zile pe parcursul cărora ne-am bucurat de ospitalitatea tineretului și poporului bulgar. 10 zile în care am lucrat neostenit, umăr la umăr, toți membrii delegației noastre, pentru prestigiul internațional al României socialiste.

Aculin CAZACU

MESAJ POETIC DE PRIETENIE

La începutul lunii iunie, tovarășul Ștefan Bălan, ministrul învățămîntului, a făcut o călătorie în Chile. Cu acest prilej, o școală din Santiago de Chile a primit numele de „Rumania“.

Ceremonia se apropia de sfîrșit. În fond, nici nu era o ceremonie — din acelea pretențioase, distante — ci un act sărbătorec, un gest mișcător de prietenie, un avînt nestăvilît de inimi tinere, entuziaste, vibrînd de bucurie.

O împrejurare festivă, fără îndoială, de vreme ce aici, în Școala de fete nr. 20 din Santiago, profesoarele și elevele primeau, cu toată căldura ospitalității chileene, vizita ministrului învățămîntului dintr-o țară pe care o vedeau, în gînd, pe harta Europei, lingă gurile Dunării, de o parte și de alta a Carpaților. O țară departe și totuși aproape de Chile prin graiul latin, prin frumusețea munților și a mării, prin hărnicia și dragostea de pace a oamenilor ei. Un act sărbătorec, desigur, de vreme ce aici, într-un lăcaș al străduințelor școlărești, veniseră reprezentanți ai autorităților chileene, eminenți oameni de știință și cultură, nelipsind — se vedea bine — nici ziariști și operatori de la televiziune, — toți bucușori de a participa la o emoționantă manifestare de prietenie: acordarea numelui de România școlii nr. 20 din Santiago de Chile. Vestea oficial anunțată fusese primită de eleve și de asistență cu semnificativă exuberanță de aplauze; tot astfel cuvintele de mulțumire ale ministrului învățămîntului din România, acad. prof. Ștefan Bălan. „Faptul că o școală în care învață atîtea generații de copile va purta numele țării mele conferă gestului dumneavoastră un spor de frumusețe și gingășie. Cum aș putea să mulțumesc acestui minunat dar decît aducîndu-vă în această sărbătorească împrejurare zîmbetul care luminează chipul copiilor din țara mea, gîndul plin de căldură al elevilor și studenților din România, urările lor de succes la învățătură. Această școală va însemna pentru ei un permanent imbold de a-și îndrepta gîndurile spre frumoasa dumneavoastră capitală, unde numele României va străluci prin izbînzile la învățătură, prin aspirațiile pe care generații întregi de fete le vor îndeplini aici“.

Ceremonia se apropia de sfîrșit. Cărțile și materialul didactic românesc expus cu acest prilej stîrneau interesul și comentariile elogioase ale celor de față; aparatura de laborator dăruită școlii de către Ministerul Învățămîntului din Republica Socialistă România era cercetată cu

atenție, și nu numai de eleve. Dintre acestea, cele mai multe însă discutau aprins în jurul profesoarei Herminda Fariña. Se auzea din toate părțile: *debemos entregar esta poesia al señor ministro... un mensaje de entrañable amistad... es el testimonio de nuestros corazones* (trebuie să-i înmînăm domnului ministru poezia aceasta... un mesaj de adevărată prietenie... e mărturia inimilor noastre). Glasurile tinere aveau dreptate. Poezia profesoarei Fariña răspundea într-adevăr pe deplin și da podoaba versului sentimentelor de prietenie pentru țara noastră și pentru poporul român, așa cum fremătau ele, în acea clipă, în inimile elevelor școlii din Santiago de Chile.

Am încercat să prind, în cuvinte românești, căldura și avîntul acestor versuri pe care nu pot rezista ispitei de a le reproduce, totuși, mai întîi în frumoasa, sonora, admirabila limbă spaniolă.

CANCIÓN DE HERMANDAD

Lámpara de amor que esta ardiendo
en plegaria sublime y solidaria,
llama que abrazando los océanos
unes a dos pueblos: Chile y Rumania.

La imponente figura de los Andes nevados
hermana su belleza al Carpatos bravio;
y el Danubio romántico enviará en noches de
luna
mensajes al Mapocho y talvez a Bio-Bio.

Esta escuela de ninas cantarà nuevas rondas
y habra gratos recuerdos de voces infantiles
que cruzarán el cielo llevando a Bucarest
el saludo fraternal de Santiago de Chile.
Petróleo de Rumania, ya tienes un hermano
rojizo y generoso, en el cobre chileno.
Cucca, mezcla tus giros con la hora distante
que va a bailar Rumania con el Chile moreno.

Mi s-a părut că a da veșmint românec acestui
„Cîntec de înfrățire“ este un mod de a confirma
că gîndurile și sentimentele exprimate de au-
toarea lor sînt împărtășite aici, în România, cu
toată tăria sincerității și a convingerii.

CINTEC DE ÎNFRĂȚIRE

Făclie-arzîndă, dragostea unește
sublime năzuințe. Cu tăria
iubirii peste-ocean se-mbrățîșează
țările noastre. Chile, România.

Uriășii Anzi, cu ninsă măreție,
sînt frați ai frumuseții carpatine,
iar Dunărea, romantică solie
trimite spre Mapocho, Bio-Bio.

Din școala noastră de copile, cîntec
și zvon gingaș de glasuri infantile
vor duce-n zbor spre București salutul
orașului Santiago de Chile.

Petrolul României își găsește
în cuprul nost'mezinu-i roșcovan,
iar *cucca* cu hora se-nsoțește
în joc frățesc româno-chilean.

Paul Alexandru GEORGESCU

Desen
de
OLGA
CIZEK

tineretul de azi

Poporul nostru cunoaște o epocă de ascensiune. Această ascensiune desigur nu se va opri aici, fiindcă toate premisele viitorului ne sînt favorabile. Fiecare an trăit și încheiat în anii puterii populare înseamnă un plus calitativ și cantitativ în viața Republicii. Nu putem numi nici un domeniu al vieții noastre publice care să fie deficitar. S-a lucrat cu spor în toate domeniile și ne putem pe drept lăuda cu înfăptuirile realizate sub conducerea înțeleaptă și inimoasă a partidului.

Tineretul, care reprezintă viitorul țării, participă din toată inima la înfăptuirea năzuințelor poporului, într-un mare entuziasm creator.

Scolile sînt pline. Tineretul — vioi, îndrăgostit de carte și de sport, care îi fortifică organismul și-i dezvoltă intelectul.

În copilăria noastră, a celor ce am trăit saltul uimitor de la România din trecut la Republica înfloritoare de astăzi, elevul care făcea sport mînea bătaie sau lua nota trei la matematică. Există, dragă doamnă, și o oră de gimnastică pe săptămîină, de obicei după amiază. Un profesor somnolent punca pe școlari să ridice și să lase brațele la comandă: un-doi, un-doi, un-doi-trei, un -doi-trei! Dar adevăratul sport, cel în aer liber, cel care fortifică mușchii și plămîni, copiii îl făceau pe maidane, cum înțelegeau ei, din instinctul care împinge corpul omenească la exerciții fizice, spre păstrarea sănătății și întărirea organismului.

Astăzi statul pune la dispoziția tinerilor terenuri și bazine unde-și pot mîdia și întări, prin exerciții, agilitatea spiritului și a trupului.

Dar acești tineri nu se mulțumesc exclusiv cu viața stadioanelor. Ei vin de pe băncile școlii, sau de acasă, unde au lăsat cartea și caietul deschise pe masă. Au întrerupt lucrul cerebral ca să se recreeze sub cerul liber, încîntînd și acolo ceva, cîștigînd, completîndu-și educația și acolo.

Alții vin din bibliotecă, din laboratoare, unde au descifrat tainele chimiei sau o tiradă din „Andromaca” lui Racine, urmărind perfecțiunea în cunoașterea limbii franceze și a altora, recitînd, în original, cutare duet din „Romeo și Julieta”, ca să se familiarizeze cu geniul lui Shakespeare și graiul britanic.

Departate de a se socoti entități incompatibile una cu alta, cartea și sportul se înfrățesc astăzi, spre a forma pe cetățeanul de mîine, urmaș al acelor oameni din vechime care proclamau adagiul latin „mînte sănătoasă într-un corp sănătos”.

Ni se umple inima de bucurie văzînd cum tineretul nostru intră în viață plin de încredere și recunoscător părinților, profesorilor și statului care nu precupețese nici o jertfă ca să îi înlesnească ascensiunea, ca să îi pregătească un viitor strălucit în Republica Socialistă, din ce în ce mai puternică și mai luminată.

Victor EFTIMIU

Desen de
Gheorghe
DOBRE

FRUMOSUL DIN FAPTELE OAMENILOR

Fără îndoială că frumosul, năzuința spre frumos este o trăsătură specific umană. Săpăturile arheologice scot la iveală podoabe și obiecte de uz care mărturisesc, prin milenii, preocupări de frumos la oamenii din cele mai vechi timpuri. Există însă și un alt frumos, cu implicații mai adînci în sufletul uman. Este ceea ce am putea numi frumosul din faptele oamenilor.

În orice ființă omenească există o năzuință spre frumos, care aproape totdeauna creează anumite obiceiuri și atitudini, de o mare înălțime morală.

Frumosul din faptele oamenilor rezultă dintr-o pornire irezistibilă, sau dintr-o anumită „filozofie” a omului care nu are altceva de dat unui semen decît o faptă frumoasă. Caracterul ei esențial este lipsa oricărui interes egoist, prețuirea și respectul oamenilor și, de foarte multe ori, eroismul.

Cel ce se aruncă în mare fără să se gîndească la primejdierea propriei lui vieți, pentru a salva un necunoscut gata să se înece, face o faptă frumoasă, cu atît mai demnă de admirația tuturor, cu cît este mai hazardată. Greu de spus în care oameni anume naște brusc o asemenea pornire. Ceea ce o determină în acea scurtă clipă e sublim: e pur și simplu dorința de a salva viața unui om. Nici un alt gînd sau socoteală nu umbrește acest frumos admirabil din viața lui. Frumos este în fapta muncitorului care, fără nici un fel de obligație, ci din simplă pornire umană, îl învață sau îl ajută pe un tovarăș mai puțin înlesnit de daruri și puteri.

Dar copiii? Ei au, îndeosebi, prin împrejurările specifice vârstei și conviețuirii strînse între ei, cele mai multe prilejuri de fapte frumoase. Ajuutorarea părinților, a fraților, protecția unei surori mai mici, susținerea unui coleg într-o situație grea, sînt ocazii ce se prezintă zilnic pentru a săvîrși o faptă frumoasă.

Frumosul din faptele oamenilor este temelia pe care se construiește societatea noastră. El trebuie popularizat. Prin valoarea etică, prin spiritul de jertfă și curaj pe care le implică el înflăcărează imaginația tineretului.

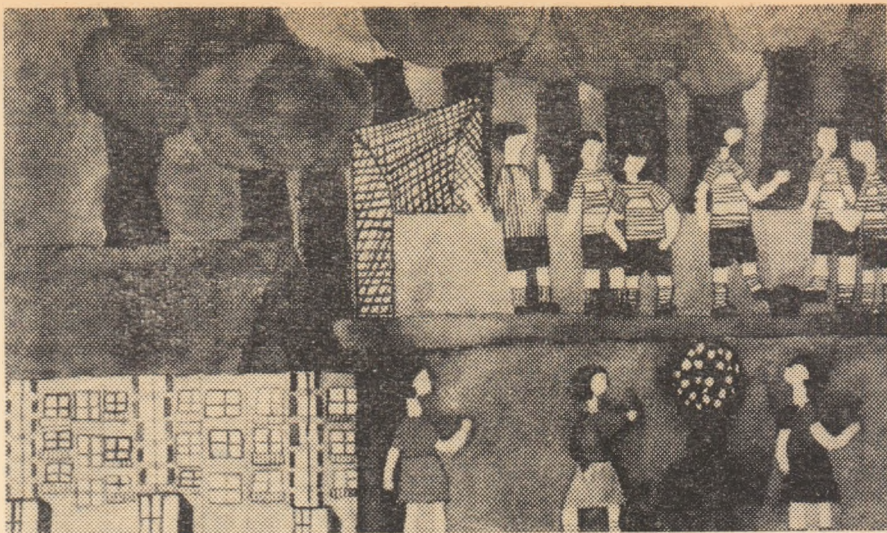
Demostene BOTEZ

Procesul de autodefinire a persoanei — deși pare incredibil — începe încă din primii ani de viață, în acea perioadă în care copilul răspunde invariabil „Nu“ la toate cererile sau îndemnul care i se adresează. Desigur, așa numitul negativism al copilului nu constituie rezultatul unor judecăți de valoare asupra a ceea ce i se cere, ci este, până la un punct, o manifestare firească a personalității sale. Atitudinea exprimată prin „Nu“, ce-i drept, are mai puțin sensul de respingere a lumii înconjurătoare decât pe acela de a marca distincția dintre „eu“ și „lume“, fiecare negație constituind de fapt un semn al conștiinței de sine, dar el cuprinde totuși și prima semnificație. Desprinderea din lumea obiectelor și afirmarea ca individualitate a copilului debutează printr-o atitudine de opoziție față de orice act impus din afară și de neacceptare a lui.

Este o atitudine care, sub forme și cu intenții diferite, se menține și în etapele ulterioare din dezvoltarea individului.

Treptat, o dată cu înaintarea spre adolescență și maturitate, el ia contact cu o ordine a lucrurilor, cu un întreg sistem de practici și tipare sociale. Datorită faptului că acestea s-au constituit fără participarea sa, de către predecesorii direcți sau generațiile anterioare, ele au un caracter prestabilit pentru el, semnificând nu atât prezentul, cât trecutul. De fiecare dată se pune însă problema integrării lui în acest sistem de practici și tipare sociale, ceea ce nu se petrece fără o confruntare uneori dramatică, explozivă, între ceea ce tânărul consi-

EXPOZIȚIA „TINERE SPERANȚE“: „SPORTIVII CARTIERULUI“
E. DOROBANȚU, cl V-a D, Școala generală nr. 10 Brașov

inventat de vîrstnici pentru a-l sili să se integreze în tiparele moștenite sau elaborate de ei.

Tînărul nu-și dă seama că, independent de valoarea practică a cunoștințelor ce i se transmit, „învățarea“ este și o gimnastică a facultăților de care depind integrarea și adaptarea la mediul social. Așa se explică faptul că unele cunoștințe îi apar inutile, determinîndu-l să adopte față de ele o atitudine de rezistență pasivă sau activă. În opoziție cu aceste cunoștințe, mai utile și, în orice caz, mai puternice ca efect psihic îi apar cele furnizate de propria-i experiență. El crede mai degrabă în „puținul“ pe care îl trăiește decât în „multul“ pe care este obligat să-l învețe.

Nerealizînd suficient însemnătatea „trecutului“ (și pe planul afectiv), tînărul trăiește în schimb pe dimensiunea viitorului, care ocupă un loc sensibil mai mare în planul conștiinței sale. El se simte mai puțin „împins“ de trecut, cît „chemat“ de viitor. Dar ce-ar mai putea fi acest viitor, dacă el ar fi numai o copie a trecutului? Deci, viitorul, independent de valoarea trecutului, trebuie să fie în primul rînd *altfel*. De aici (dat fiind ritmul de viață a tineretului în general), o sete de noutate imediată, o sete după orice element care prin singurul fapt că se deosebește de trecut capătă o proprietate prefigurativă. Abia prin trăirea „noului“ tînărul nostru se simte el însuși.

Este, deci, firesc ca orice tînăr să dorească noul, aceasta constituind o aspirație către dreptul de a construi și el la rîndul lui. Dar există aici și primejdia de a pune semnul egalității între „nou“ și „altfel“. Dacă „noul“ este pînă la un punct „altfel“, nu tot ceea ce este „altfel“ este în același timp și realmente „nou“. Între cele două noțiuni există o profundă deosebire, care derivă din faptul că „altfel“ nu implică trecerea prin filtrul unui criteriu de valoare, în vreme ce „noul“ nu se poate dispensa de aceasta. Nu este cu adevărat nou decât ceea ce contribuie la promovarea sau la reafirmarea unei valori, pe cînd „altfel“-ul cu orice preț este adesea distructiv, uneori chiar o recădere în „vechi“. Un exemplu elocvent îl avem, pentru a nu merge prea departe, în cultivarea cu ostentație a podoabei capului. Care este noutatea acestei fronde a pletelor dacă ele pot fi regăsite și la omul cavernelor? Dacă aceasta vrea să însemne refuzul oricărei constrîngerii exterioare, poate nu este de prisos precizarea că libertatea este, în primul rînd, o atitudine interioară.

Lucrurile devin mai grave însă atunci cînd tendința de a fi „altfel“ nu se mărginește la aspectele pilare sau vestimentare, ci invadează și zona actelor de viață. Modul de elaborare a deciziilor, caracteristic vîrstii tinere, facilitează intrucitva aceasta. Anume, tînărul trăiește intens utilitatea scopului (pe plan valoric) pe care și-l propune, lucru reflectat prin nive-

lul înalt al aspirațiilor, care constituie de altfel și frumusețea acestei vîrste. În schimb, evaluarea mijloacelor de realizare ocupă un loc minor, ceea ce conduce la o supraestimare a probabilităților de reușită în acțiune. Aici își au originea entuziasmele înșelătoare, îndrăznelile gratuite, deciziile riscante și falsele eroisme, ale căror urmări negative sînt resimțite de unii indivizi de-a lungul întregii lor vieți.

Spre deosebire de tînăr, „vîrstnicul“ își corectează scopurile în funcție de mijloacele de realizare. Există însă și aici un pericol: dintr-o preocupare excesivă pentru căile de acțiune, pentru evaluarea precisă a posibilităților de reușită, a greutăților care pot surveni, renunță la scopul propus. Sau își fixează scopuri modeste, limitate.

Așadar, vîrstnicii frîneză sau îngreunează uneori mersul înainte al societății (în aparență, în numele experienței, în realitate, datorită renunțării la dimensiunea viitorului, a unei prudențe și „cumințenii“ excesive. Observație valabilă, de altfel, și pentru tineri...).

Acest gen de bătrînețe nu are nimic de-a face cu biologia, pentru că prudența excesivă, frica de viață și renunțarea la elanuri pe care le presupune ea pot fi întîlnite și la vîrste biologice tinere, tot așa după cum, la oamenii foarte activi semnele de tinerete se mențin pînă la... adînci bătrînețe.

Conflictul generațiilor se caracterizează, deci, printr-o pondere diferită a trecutului: prea mică la tînăr, prea mare la bătrîn. Dar o atare diferență, pînă la un punct, normală în psihologia vîrstelor, nu generează prin ea însăși conflictul. Mai mult decât ea acționează lipsa de înțelegere. Conflictul respectiv este un semn de criză, pentru care „bătrîni“ poartă poate o vină mai mare: pe de o parte, aceea de a nu fi știut să facă din trecut un element de pondere pentru tineri, iar pe de altă parte, de a nu se fi arătat ei înșiși receptivi, pentru noutate, pentru viitorul inexorabil.

În societatea noastră socialistă, datorită comunității de interese, de ideal social, integrarea tinerilor în viața socială se face fără frămîntări dramatice. În cele mai multe locuri de muncă tinerii și vîrstnicii lucrează cot la cot, împrumutînd unii experiența, iar alții, elanul celorlalți. Aceasta demonstrează că faimosul conflict nu are un caracter de fatalitate și că relațiile dintre generații, departe de a lua forme antagonice, pot acționa ca un adevărat motor social.

Educația nu trebuie numai să corecteze, ci să și prevină apariția unor fenomene negative și, mai ales, să tindă către formarea acelor însușiri, susceptibile de a face din fiecare tînăr un om pe deplin util societății. De aceea, procesul educativ trebuie să includă printre mijloacele sale și continua promovare a acelor elemente de trecut, de tradiție, care și-au dovedit valoarea.

TRADIȚIA ȘI TINERETUL

Valeriu CEAUȘU

deră a fi „nou“ și ceea ce socotește a fi „trecut“. Este un moment de importanță crucială atât pentru tînăr, cît și pentru societate. De rezolvarea acestei confruntări depinde echilibrul interior al oricărui micro — sau macrogrup social.

După modul de rezolvare a acestei confruntări, mediile sociale se diferențiază în dinamice, progresiste, sau conservatoare, retrograde.

Printr-un neîncetat proces de distilare, la care fenomenul „uitării“ colective își aduce și el contribuția, societatea transmite tînărului experiența acumulată de-a lungul veacurilor, condensată sub formă de cunoștințe. Dar acestea nu sînt însoțite și de uriașele eforturi și sacrificii care s-au depus de generațiile anterioare pentru cîștigarea lor și, în procesul asimilării lor de către generația tînără, nu pot fi trăite cu aceeași intensitate. Pe parcursul anilor de școală, tînărul își însușește îndelungata experiență a omenirii cu prețul modest al unor eforturi intelectuale fără să o poată repeta efectiv. Pentru el, teorema lui Pitagora, mașina cu vaporii, poezia lui Enăchiță Văcărescu, Revoluția franceză constituie momente ale unui lanț firesc, și simplu de evenimente. Și poate singura lui nedumerire este aceea că ele n-au fost descoperite, inventate, create sau declanșate mai de vreme. Iar învățarea, cu obligațiile și rigorile ei, îi apare unui tînăr ca un sistem

İNDEMİNARE, INGENIOZITATE, CONDUITĂ

Opera educativă prezintă un caracter patetic, fiindcă în structura ei este implicată o problemă capitală — aceea a destinului uman. Într-adevăr, cu fiecare generație, cu fiecare mlădiță umană, se pune întrebarea: în ce scop să creștem copiii? Pentru ce viață, ce sforțări, ce misiune viitoare, să-i pregătim?

Fiecare copil, când vine pe lume cu ochii mari privind înaintea sa fără a vedea, pare glasul unei conștiințe care întreabă: de ce m-ai adus pe lume! Ce soartă îmi pregătești?! Educația pregătește în mare parte, nu numai soarta unui om, ci și destinul omenirii, fiindcă activitatea educativă face parte din pulsul de viață al lumii civilizate.

Înainte însă de a se adăpa la izvoarele culturii și civilizației, înainte de a înțelege rosturile și misiunea generației sale, copilul capătă deprinderile de a se mișca printre lucruri și printre oameni. Această experiență a unui contact continuu cu lucrurile și oamenii din jurul lui, mișcarea sa într-un univers, limitat la început și apoi din ce în ce mai deschis, îl învață pe omul în devenire nu numai să cunoască, dar să și acționeze.

Din motive de sistematizare, de schematizare a datelor de învățare, separăm adesea dezvoltarea fizică de cea psihică, deprinderile corporale de cele intelectuale. Această prezentare, determinată de necesitatea unei predări succesive, aduce după sine o desprindere din realitate, o ignorare a unității ființei umane, cu grave consecințe în materie de educație.

Indeminarea corporală — dexteritatea fizică, această aptitudine practică — nu este altceva decât arta de a adapta acțiunea la gândire, în condițiile unui efort minim. Achiziția acestor două deprinderi — indeminarea în execuție și ingeniozitatea în conceperea actului — se realizează în același timp. Nu pe două planuri diferite, ci printr-o conjugare intimă trebuie dezvoltate gândirea și acțiunea, teoria și practica. Educatorul are sarcina de a asigura o inteligență realizatoare și un corp inteligent. Vigorarea fizică, chiar și supletea nu sunt decât condiții preliminare; acestora trebuie să le adăugăm docilitatea precisă a corpului, ușurința instanțelor de a răspunde la comenziile gândirii. Conceperea manevrei se cuvine să fie judicioasă și pusă la punct, să nu plutească în vag, terminând în neîndeplinire. Generalitățile și schemele devin periculoase când nu sunt asociate multiplelor aspecte singulare ale concretului.

Profesorul intervine în viața copilului când o serie de deprinderi sunt formate. Părinții obișnuși să se amuze de diferențele stângăcii ale vâstarilor lor sau cei inclinați să-și prezinte copiii ca actori pe scene deschise, fără să beneficieze de indeminarea unui regizor, este bine să-și amintească de rolul lor de educatori și să învețe „meseria de părinte” întocmai cum au învățat și propria lor profesiune. Există, desigur, o capacitate instinctivă de educador, caracteristică tuturor ființelor, dar aceasta este circumscrisă la anumite acte și nu corespunde stadiului actual de dezvoltare al omenirii și nici ritmului vieții contemporane.

Enumerarea tuturor formelor de mișcare care solicită deprindere și dobândirea unei dexterități este evasiimposibilă. Vom da doar câteva exemple menite să ne orienteze în problema acestei activități a părinților în domeniul educației.

Cităm, în primul rând, funcția de locomoție, care, în ciuda mecanismului său relativ simplu, presupune un însemnat număr de exerciții și o anumită dexteritate. Copilul depune, la început, eforturi exagerate, ezită și, desigur, ignorează legile mișcării echilibrate ale corpului său. El va învăța să meargă și fără sprijinul nostru, așa cum reușesc și celelalte vâstare ale numeroaselor vietăți care populează planeta noastră. Dublarea atenției sale pentru a-și reprezenta dinaintea mișcarea de efectuat, prezentarea de către noi a modelului de observat și urmat — întocmai precum păsările pregătesc zborul pușorilor lor — corectarea mișcărilor și eliminarea celor inutile, exercițiul ușor repetat și eșalonat îl vor ajuta să dobândească un mers corect și într-un timp mai redus (mulți adulți nu știu să meargă, în ciuda mijloacelor perfecte de locomoție de care dispun), dar mai presus de toate îl vor învăța, înainte ca mersul să devină inconștient, să coordoneze acțiunea mintală cu cea corporală și să execute mișcarea corect, deprinderi de cea mai mare însemnătate în dezvoltarea ființei umane.

Când mersul este îndreptat către un obiectiv — sau când copilul este obligat să evite diferite obstacole — pietre, scări etc., problema adaptării devine mai complicată; pe lângă echilibrarea corpului propriu intervine și ajustarea la obiectele respective. Mutarea obiectelor sau repetarea mișcării descompuse în fața copilului, uneori reproducerea corectată a chiar mișcărilor copilului stimulează interesul lui și pun în mișcare și funcțiile sale cerebrale.

Paralel se dezvoltă și trăsături esențiale de caracter: perseverența și deprinderea pentru execuție perfectă.

A doua funcțiune de importanță în relațiile cu obiectele este prinderea lor: formarea indeminării de a apuca obiectele. Dexteritatea dobândită în primele acțiuni ale copilului, în primele sale jocuri, îi va servi în tot restul vieții. Stângăciile trebuie reduse la minimum de la început. Armonizarea acțiunii de aderare la obiect și de găsire a punctului optim de sprijin nu este o simplă acțiune corporală, cu folosirea celei mai prețioase unelte, a minii, ci este, în același timp, un proces mintal de selecție, cu o reprezentare treptată a obiectului, cu toate calitățile sale, de formă, greutate etc. Încercând, copilul descoperă rind pe rind, prin experiență personală, toate însușirile obiectivelor. Dar deprinderea mișcării corecte, a reprezentării precise nu este guvernată de întâmplător, de legea încercării și erorii, omul fiind în această direcție mai puțin dotat decât celelalte animale, tocmai prin posibilitatea de apel la un sistem nervos superior. Copilul trebuie să capete deprinderea să privească mai întâi

obiectul de apucat, să estimeze dinaintea greutatea și forma sa, să-și armonizeze mișcarea în funcție de acțiunea de desfășurat. În toate acestea el trebuie să fie ajutat la nivelul capacității sale de observare și gândire, nu prin predări expositive, ci prin organizarea treptată a exercițiilor respective sub devisa execuției perfecte.

O a treia acțiune tipică, după deplasare și prindere, este aceea a operațiilor complicate de aruncare, în care reușita în urmărirea unei direcții, aprecierea distanței etc. cer mișcări subtile și stări preparatorii în organizarea lor. Și aici, ca și în celelalte exemple, realizarea efortului util, anticiparea actului, coordonarea mișcării trebuie învățate și este bine să fie predate, urmărindu-se întotdeauna — ca și la un antrenament în sport — însușirea celei mai perfecte mișcări și stăpânirea și disciplinarea copilului.

Rolul de educador al părinților nu trebuie să fie înțeles în forma unei anihilări a inițiativei și experienței personale a copilului, ci a unei îndrumări aproape imperceptibile. Să nu se uite apoi că în prima parte a vieții jocul constituie și un mijloc de instruire și că de preferință copiii doresc să se joace cu adulții, cu părinții lor și numai ulterior se asociază copiilor.

Folosim expresiile „a învățat să meargă”, „a învățat să deschidă ușa”, „să arunce” etc., la fel ca și expresia „a învățat să citească”, „să scrie”, „să socotească” etc. Dar pentru dobândirea ultimelor deprinderi facem și se fac eforturi sistematice, câtă vreme pe primele le lăsăm pe seama întâmplării, ignorând că și din aceste „amănunte” — aparent neînsemnate — se formează personalitatea umană.

Dar copilul se mișcă și printre oameni, trăiește și acționează în relații cu alte persoane. Relațiile cotidiene implică numeroase acțiuni: a întreba, a răspunde, a solicita, a obține, a convinge, a asocia, a consola, a implora, a felicita, a reproșa, a aminti, a aborda o problemă etc. De felul cum procedăm în relațiile noastre cu celelalte persoane depinde reușita acțiunilor noastre educative. Practica vieții ne ajută în această direcție, dar totuși cite eșecuri nu sunt datorite neîndeplinirii noastre în relațiile noastre cu alții. După părerea noastră, acestea se învață și, în primul rând, în cadrul familial.

În relațiile noastre cu alții intervin cu deosebire doi factori: sensibilitatea și inteligența (sociabilitatea fiind în ultimă instanță sensibilitate + inteligență în contextul social). Formarea sensibilității în cadrul familial, cit și a inteligenței au fost tratate separat în articole publicate tot în revista „Colocvii” (nr.3 și 4 din 1968). Nu este necesar să repetăm aici numeroasele ei aspecte. Menționăm numai faptul că prin experiența sa de zi de zi copilul învață să-și cunoască lumea sa și să se adreseze „ad hominem”. Într-un fel se adresează (și cere) mamei sale, în altul, tatălui, fratelui sau unui străin.

Această orientare empirică trebuie însă transpusă pe plan intelectual, motivată în discuție de la om la om și — mai ales — scoasă de sub imperativul utilului imediat și întărită prin însușirea unei concepții morale. Dacă atitudinea principială trebuie să predomină, nu este mai puțin adevărat că alegerea formei celei mai adecvate persoane și situației de către copil se învață treptat. Deprinderea exprimării în forme precise și politicoase, bazate pe respectul față de om, și înțelegerea situațiilor diferite, precum și formarea comandamentelor morale, cu atitudinea de respect conștient al legilor se dobândesc prin modelele de viață oferite în casa părintească și prin exercițiile de zi de zi. Pe lângă ocaziile ce se ivesc întâmplător, este necesară și o predare sistematică; comentariul diferitelor fapte, explicarea lor — procedeu în care copiii sunt deosebit de interesați — constituie un mijloc pozitiv de educare în acest sens, care e mai eficient atunci când e completat cu exerciții de stăpânire de sine.

În relațiile noastre cu alții sunt necesare exercițiile de voință delibărată în vederea cunoașterii și experimentării satisfacției superioare, obținute prin bucuriile pe care le poate produce altora. De mic, în preajma părinților săi, copilul e bine să cunoască bucuria unui salut spus din inimă (bucuria lui „a da binețe”, — cum i se spune printr-o frumoasă locuțiune românească acestui act profund etic), să se deprindă a fi atent cu alții, în toate ocaziile, să-și împartă micile sale bucurii — bomboane și jucării — cu tovarășii de joacă. În aceste fapte mărunte copilul va învăța cum să trăiască laolaltă cu alții.

Tratarea a două aspecte ale educației copilului în casa părintească nu epuizează subiectul, ci deschizând probleme noi, sugerează numai câteva idei în rezolvarea sarcinilor educative ale unei societăți preocupate mai mult decât oricând de organizarea sistematică a educației tineretului.

Constantin ZAHIRNIC

EXPOZIȚIA „TINERE SPERANȚE”

„BUNICUL”

Laurențiu STANCU
cl. VIII-a B.
Școala generală nr. 5
Caracal

Din experiența unui profesor pensionar

ELEVII DESPRE ȘCOALĂ

Ca profesor și în special ca director al unui liceu din Capitală, deși degrevat de ore, păstram cite una din clasele I—IV și VIII (corespunzătoare claselor V—VIII și XII de azi) ca să fiu în mai strânsă legătură cu elevii școlii de sub conducerea mea și să-i pot urmări în etapele caracteristice ale școlarizării lor. Cei din cl. I aduceau inocența, fiorul începuturilor; cei din clasa IV (VIII) agoniseră în cei patru ani de curs inferior o bună experiență școlară pentru cursul superior; cei din clasa ultimă, care erau pe punctul plecării din liceu, aveau formate judecățile despre ei și despre școala prin care au trecut și n-aveam decît să le solicităm mărturisirea.

Despre mărturisirile acestora, ale celor ce terminau liceul, va fi vorba în cele ce urmează. Obişnuim să le dau un chestionar și îi rugăm să răspundă deschis, fără ocolișuri, cu toată sinceritatea inimii lor tinerești. Mai păstrez încă aceste mărturisiri ale diferitelor generații de școlari care mi-au trecut prin mîni. Sînt pagini semnate de elevi, dintre care unii astăzi sînt academicieni, ambasadori, directori de instituții, doctori, ingineri și profesori. Din aceste pagini ale lor respiră un suflet tînăr, justițiar și dispus spre lirism, așa cum îi stă bine unui adolescent la 17—18 ani.

Mai tîrziu, mi s-a întimplat să fiu profesor la o școală mixtă. Am întreprins și aici cîteva sondaje de opinii printre elevii și elevele din clasele ultime.

Iată mai întii întrebările puse în diferite prilejuri:

1. Cu ce sentimente aștepti să termini liceul?
2. Ce ți-au dat profesorii tăi și ce ai fi așteptat de la ei?
3. Care materii și lecții ți-au rămas întipărite în suflet?
4. Relațiile tale colegiale: păreri tale despre școala mixtă?
5. Atmosfera din familie? Ce-ți lipsește și ce-ți prisosește?
6. Ce spectacole îți plac și de ce îți plac anumite manifestări artistice (teatru, muzică, dans, cinema)?
7. Ce ți-ar plăcea să studiezi mai departe?
8. Prieteniiile tale?
9. Ai putea realiza la studiu mai mult decît realizezi?
10. Care sînt lipsurile tale de ordin intelectual, afectiv, și volițional? Înveți ușor? Ții minte? Te impresionezi ușor? Ești emotiv (ă)? Te ții de o hotărîre luată?
11. Ce crezi despre tine însuși?

Să ascultăm deocamdată fragmente din răspunsurile la punctele dintii ale chestionarului. Am ales aceste răspunsuri, pentru că din cuprinsul lor se desprinde o bogăție de înțelesuri, spuse deschis, fără reticente și fără menajamente. În aceste dintii prezentări ale mele nu voi reda decît anumite păreri ale

celor care au răspuns la chestionarul dat, rezervîndu-le celorlalte alte ocazii să se rostească în public.

Deci să începem:
I.M., elevă în cl. XI-a B., (azi ingineră,) spune:

„În curînd voi termina școala medie. Desigur, aștept examenul de bacalaureat cu emoție. E o verificare a celor 11 ani de școală... O dată cu examenul de maturitate, s-a sfîrșit, poate, cea mai frumoasă perioadă a vieții, copilăria. Apoi începe viața. Cum va fi oare? Cum voi fi eu peste un an — doi sau zece? *Mă gîndesc uneori cu teamă...* Și mai e ceva: simt că îmi vor lipsi colegii și profesorii... Poate într-o vreme cînd flori de gheață în ferestre vor aminti de ghiocii mă voi gîndi tocmai la aceste clipe cînd scriu, cînd pentru prima dată *mă se cere sinceritate și cînd pentru prima oară scriu despre mine*”.

Descifrăm ușor din acest răspuns că avem de-a face cu o fire duioasă, stăpînită de nostalgia după ceea ce a fost, după ceea ce a însemnat ceva în viața ei. Din întrebările pe care și le pune transpare emoția în fața necunoscutului, învăluită în o ușoară teamă de ceea ce va fi. Avem de-a face deci cu o sfințită delicată, dispusă să se sperie de necunoscut. Dacă în această poziție a firii e depozitată o feminitate bogată care decorează pe fosta mea elevă prin poezia ei intimă, în această dispoziție se cuibărește și o lipsă de curaj în fața necunoscutului... E un fel de criticism propriu firilor delicate, de multe ori sortite să sufere chiar din pricina prea marelor prudențe. Desigur, această delicatețe sfințită este de preferat unei îndrăznei obraznice care nu stă niciodată bine unui tînăr și mai ales unei femei. Și totuși! Răspunsul ei ar trebui să îndemne pe profesori să infuzeze școlărilor lor mai mult curaj în fața greutăților vieții. Să-i îndemne să-și învingă timiditatea. Viața cere curaj.

De aceea, socot că obligația principală a școlii și, mai ales, a școlii medii este de a descifra structura psihică a școlărilor și descifrînd-o să-i ajute să se cristalizeze, să se echilibreze, să se acomodeze cu cerințele vieții. Să li se ofere școlărilor mai multe prilejuri să stea de vorbă cu ei înșiși. Să se cunoască ei înșiși. Fosta mea elevă afirmă o mare lipsă a educației ce i s-a dat în școală și poate acasă, cînd spune că: „*E pentru prima oară cînd mi se cere sinceritate și cînd scriu despre mine*”.

De ce n-ar fi planificată în orele de dirigenție și tema autocunoașterii psihice a elevilor? Așa cum se face de către medic controlul proceselor fizice ale școlărilor în cursul anilor, ar trebui să se facă des și cu mai multă grijă și sondajul unduirilor lui sufletesti. O sosire la vreme a

EXPOZIȚIA „TINERE SPERANȚE”

„ZIMBIȚI, VĂ ROG”

Florian OPREA
Casa Pionierilor, Roman

vorbei lămuritoare din partea educatorului poate ar aduce limpezime în zbuciumul intim al școlărilor tînăr învăluit în ceața lui proprie! Ca unui drumeț în munții învăluiți de nori, căruia un vînt norocos iscat pe neașteptate îi spulberă norii și îi dezvăluie dintr-o dată dantelăria fermecătoare a creștelor.

Școlărilor sînt drumeții ce își așteaptă norocul să le iasă în cale. Educatorii pot fi norocul așteptat!

Asigur pe cititorii acestor rînduri că aceeași spontaneitate, aceeași delicatețe sfințită înfiorată în fața necunoscutului și aceeași nostalgie se întilnește și la alți școlari. Clătinarea ei sufletească e clătinarea multora, poate caracteristică tinereții. În orice caz, e o dovadă a unei lipse de curaj în fața vieții, datorită unei întîzieri în apariția îndrumătorului care n-a sosit la timp sau care nu s-a trudit destul să cunoască dispozițiile naturale ale școlărilor săi.

D. T., elev în ultima clasă de liceu, (azi doctor în filozofie și drept), și-a formulat unul din răspunsurile sale așa: „Îmi pare rău că voi părăsi curînd anii de liceu! Mă bucur însă că scap de o cătușă pe care mi-o atîrna de suflet mai ales ora de istorie a domnului profesor P... Cînd venea ora dumisale, simțeam un fel de oboseală mintală și un fel de indignare că trebuia să suport aceleași și aceleași tăvăliri în mediocritate. Mă revolta nivelul mai mult decît scăzut al logicii de care făcea atîta caz profesorul P. De pildă:

— Profesorul: „Spune-mi, elev N., de ce i s-a spus Voevodului Ștefan, Domnul Țării Moldovei, *cel mare*, doar cronicarul spune că era mic de statură?”

— Elevul: „I s-a spus *cel mare*, pentru că a fost mare la fapte!”

— Profesorul: „Nu așa, elev! I s-a spus *cel mare*, pentru că avea o minte mare, o voință mare și un suflet mare! Ai înțeles, elev?”

Și așa decurgea întreaga oră de istorie despre Voevodul Ștefan. Noi, elevii N.N.N., ne priveam chiorș, rideam de prețiozitatea profesorului nostru și de raționamentul lui! Ne durca că numai atîtea ni se putea spune despre măreția lui Ștefan *cel Mare*. Și nu știu cum, dar ora de istorie arunca un vîl de negură peste sufletele noastre care nu se spulbera nici la orele frumoase de

geografie ale profesorului sau la cele de română ale domnului profesor...”

Și D.T. continuă:

„Nu pot pricepe cum unii profesori nu-și dau seama că într-un fel trebuie prezentată o problemă în fața elevilor mici și cu totul altfel în fața elevilor mari. Sînt unii profesori buni pentru clasele mici, cînd copiii sînt dispuși să asculte cu plăcere argumente ca ale domnului profesor P., dar noi, cei din clasele mari, așteptăm de la profesor o sfredelire a gîndirii noastre, o răscolire a sensibilității noastre mult evaluate față de a elevilor mici. Ar trebui ca profesorul să țină mai mult seama de stadiul dezvoltării psihice a școlărilor lui. Dacă profesorul nu se poate acomoda singur, să-l ajute autoritatea superioară printr-o încadrare potrivită cu firea lui, cu comportarea lui”.

Și D.T. continuă...

Dar pentru intențiile articolului de azi nu ne mai interesează ce mai zice D.T. în răspunsul său la chestionarul dat. Reținem însă din ceea ce a spus că elevii noștri au un simț critic dezvoltat, că ei urmăresc cu interes și cu priecere desfășurarea lecțiilor și știu să deosebească vorbăria zadarnică de vorba plină de miez a profesorului. Se mai miră atunci unii profesori că la ora lor e o debandată, o zăpăceală intelectuală și morală care își aruncă umbra și peste ora serioasă a colegului care-l urmează la catedră? Liniștea de care se bucură un profesor la lecția lui din clasă este semnul valorii adevărate a lecției și a valorii profesorului. Și dimpotrivă!

Deocamdată mă opresc aici. Deși am înregistrat numai două răspunsuri din sutele pe care le am, sînt totuși suficiente ca să se desprindă din ele adevărate păreri critice ale elevilor asupra unor domenii din viața școlii. Sînt mai mult decît judecăți teoretice. Sînt concretizări ale unor stări sufletesti care pot da de gîndit tuturor celor ce au o răspundere în educația copiilor. Prin adevărul ce-l cuprind, aceste mărturisiri ale elevilor sînt confruntări ale atîtor teorii care privesc educația.

Dacă am asculta mai des ceea ce spun școlărilor noștri, am simți și înțelege multe din lipsurile care îngreuează procesul instructiv-educativ.

George ȘERBAN

UN CARICATURIST PE STRĂZILE

de NEAGU RĂDULESCU

de ce să-l obosim?

E modest. Se uită în podea și își răsuțește pălăria incurcat. Parcă s-ar plînge și parcă nu.

— Hai, îl încurajează directorul. Ce te doare?

— Păi să vedeți... Cum să vă spun, nu prea îndrăznesc. Fiul meu a trecut într-a cincea.

— Bravo!

— Nu, nu e bravo de loc.

— Cum, nu-ți pare bine?

— Da, și nu!

— Cum adică?

— Păi dintr-a cincea încep limbile străine. Trebuie să-și aleagă dintre franceză, engleză și rusă, una. Și eu am grijă de copilul meu, tovarășe director.

— Foarte frumos, e de datoria părinților.

— O fi, dar să știți că e foarte greu.

— Nu înțeleg.

— Apăi, tovarășe director, copilul meu are urme de encefalită, nu vede uneori cu stîngul și are pericol de închircire în caz de învățatură excesivă. Așa că eu v-aș ruga, în calitate de părinte care-și iubește ca ochii din cap copilașul, să fie scutit de limbi străine, să învețe băiatul numai și numai limba românească la perfecție.

— Bine, dar nu e chiar un efort excesiv, cum susții dumneata. E o materie ca oricare alta.

— Nu, tovarășe director, noi, eu și băiatul, sintem hotărâți să renunțăm la limbile străine. Ni se poate face această favoare, din cauză de sănătate, sau nu? Eu sper că și cei care știu numai limba românească vor putea găsi un loc sub soare! De ce să-l obosim în zadar pe elev?

bățul de lingă tablă

Lui Vintilă îi cam place să mintă. Când întirzie, venind de la școală, născocoște fel de fel de aventuri, demne de un serial la televiziune. Cert este că Vintilă dintr-a IV-a este un povestitor în embrion. Poate, cîndva, imaginația sa o va lua razna pe hîrtie și ne vom trezi cu un nou tânăr și talentat scriitor.

Măcar de s-ar întimpla această minune!

Deocamdată însă Vintilică bate cîmpii, născocind niște povești cu școala. Se laudă cu note mari pe care nu le-a luat niciodată și de cîteva ori a venit acasă cu niște vinătăi pe picioare.

Mămica lui, care îl răsfăță și are atîta grijă de o odraslă „atît de fragilă“, cît pe aci se leșine.

— Vintilică, Vintilică, mamă, ce e pe picioarele tale? Ce s-a întimplat cu tine?

Vintilică și-a aruncat ghiozdanul pe pat, s-a așezat picior peste picior pe scaun și cu mult dispreț în voce a clătinat căpșorul lui de îngerș, pictat parcă de Rafael.

— Ehe! Ce știi tu cîte îndur eu la școală!

— Cum, spune tot — cum?

— Nu-mi place să pirăsc!

— Vintilică, mamă, uite îți cad în genunchi. Ce s-a întimplat? Ce e cu tine?

Odorul a oftat adînc, privind în altă parte și parcă înghițindu-și lacrimile.

— Dacă ți-aș spune eu fie toate! Dar rabd, rabd!

— Ce e, pușorule, ce s-a întimplat?

— Ehe! Ce știți voi, părinții? Nu dați cu lunile pe la școală și pe noi ne persecută, ne persecută...

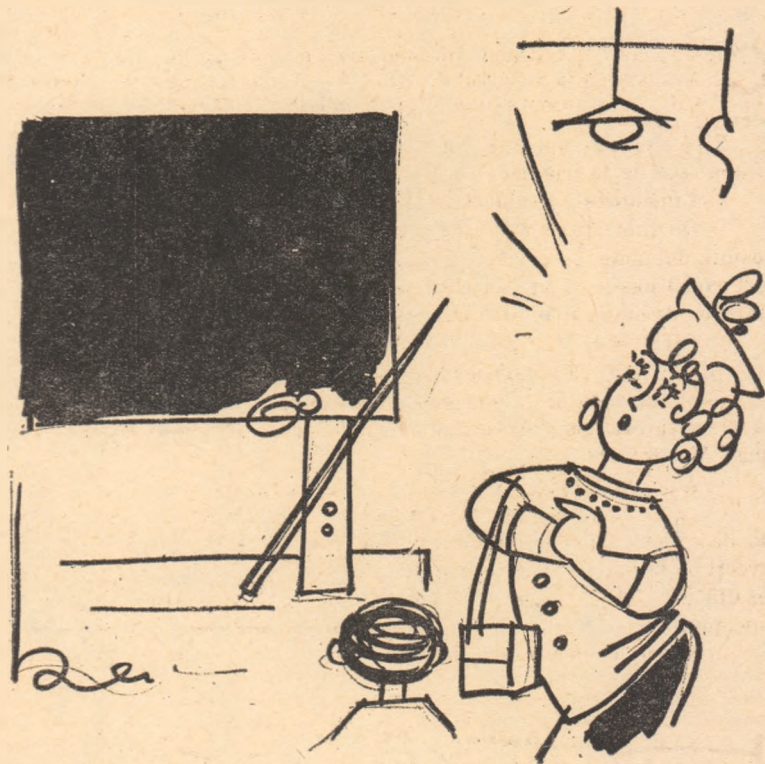
— Cum! Cine a îndrăznit! Cine și-a permis? Îl trimiț imediat pe tata să ceară socoteală directorului.

— Așa ca să-i întăriți și mai mult contra mea?!

— Vasăzică vinătăile astea de la ei sint? Și acum, tu taci! — a răcnit în genunchi mămica ofensată. Tu nu te plîngi? Tu îmi ascunzi mie toate astea? Dă-mi minușitele să ți le sărut. Ce băiat bun am! Spune tot, mămicile, că mor, că mă arunc pe fereastră, că fac o criză de ficat!

Micul tiran își privește îndelung victima căzută în genunchi.

— Vai, vai, voi, părinții, nu știți nimic.

— Spune tot, mamă, că mă duc direct la minister. Dar Vintilică își continuă tortura.

— Nu-mi place să pirăsc!

— Îți dau ce vrei, tu numai spune tot.

Micul tiran zîmbește satisfăcut: „așa mai merge“!

— Păi — își începe el născocirea — fii tare!

— Aoleo! Stai să iau un „Belergon“.

— A dat în mine cu bățul, ăla de matematică, nesuferitul ăla care-mi dă mereu patru fiindcă nu fac problemele cum vrea el! Ei, uite, le fac cum vreau eu!

— Și-a dat așa rău să te învinețească?

— De necaz!

— Cum, pușorule, aveți în școală un asemenea călău? Miine sint la director.

— O nu! Nu! o sfeeli odrasla, gîndindu-se cu cîtă sete l-au cotoogit, la fotbal, ăia doi dintr-a VI-a! Și nu-i spune nici tatii! Ce să mai facem atîta scandal! Dacă ați ști voi părinții cît suferim noi ăștia, elevii care ieșim din comun, care sintem mai deosebiți.

Bineînțeles, că au urmat niște comprese și niște mîngîieri și niște vîc-căreli, demne de o uriașă catastrofă.

Și a doua zi, îmbrăcată la mare finută ca la o premieră de gală a operei, mămica ofensată a apărut la cancelarie. Nu mai trecuse pe la școală de vreo șapte luni. Dar de ce trebuie să treci pe la școală cînd copilul tău e un eminent elev?

S-a făcut pe loc o anchetă în clasă și s-a constatat că niciodată, la nici o materie, nu numai la matematică, vreun elev n-a fost atins cu bățul! Dar mămica lui Vintilă, fotbalist clandestin în orele ciupite de la școală, numai nervi și tunete, nu s-a lăsat pînă cînd nu și-a spus tot focul chiar în cancelaria directorului.

— A fost lovit, tovarășe director. Lovit! Lovit, mă auziți?

— Imposibil! E prima oară cînd aud în școală așa ceva. Metodele astea educative nu mai au ce căuta într-o școală modernă.

— Așa? Și dacă vă dovedesc eu că e adevărat?

— Imposibil.

— Imposibil! Mai întii, Vintilică nu minte și apoi eu am văzut cu ochii mei.

— Ce-ați văzut, doamnă?

— Ce am văzut? Bățul, tovarășe director! Bățul sprijinit de tablă! Era acolo!

de ce să mai trec ?

Consiliu mare în familie. Aproape un fel de ședință, în care personajele sînt încruntate și scrișnesc din dinți. Părinții, unchiul, două mătusi, trei veri din provincie și, bineînțeles, un bunic și bunica respectivă.

Biță a rămas repetent. Nu vă mirați: chiar repetent! Se beau cafele și apă rece de la frigider.

— Cine dorește și dulceață de vișine?

— De dulceață ne mai arde nouă acum? se stropșește un unchi. Cum e posibil, domnule, nu pricep, să rămînă Biță repetent? Un băiat cu răspunsuri excepționale, o bijuterie, dragii mei! Mă rog, dacă era slab la vreo materie, de ce nu i-ați luat un meditator?

— Biță, slab? Vă rog! A fost la mijloc o neînțelegere.

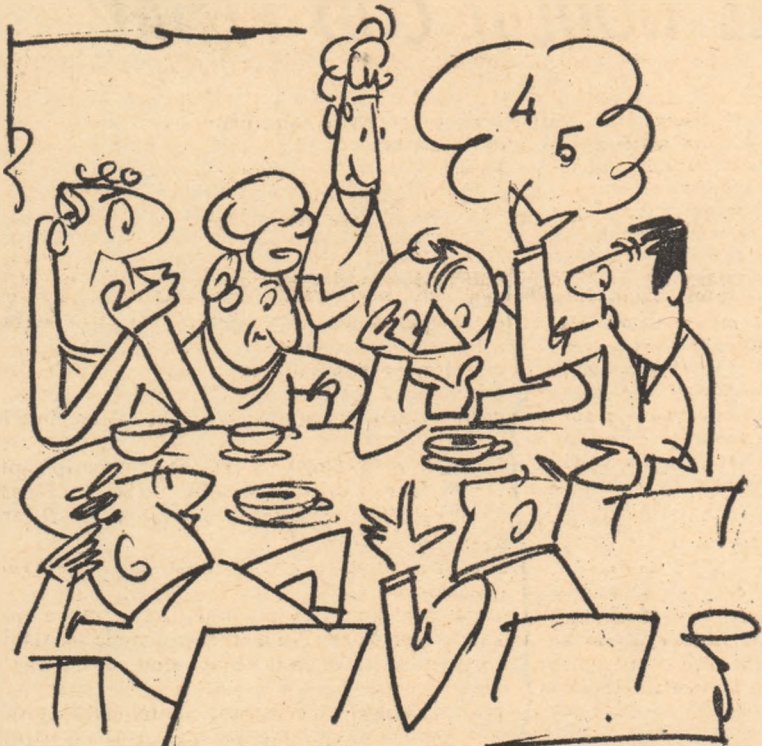
— Bine, dar la școală nu te duceai, frate dragă?

— Și tu, unchiule. Ce să cauți toată ziua pe la școală, să zică „ăia“ că vreau să-i influențez? Am fost o dată la începutul anului și știu ce mi-au spus? Mai treceți pe la noi!

— Aha, vasăzică să mai treci pe la ei. Suspect!

— Așa e? Să nu-i dau la „Reflector“? Auzi dumneata: Să mai trec! Da de ce să trec? Ce, sintem la Romarta? De ce să-mi spună mie „mai treceți pe la școală“. Cum adică? Și uite n-am trecut un an! Ei, ați văzut rezultatul! (Biță, regele șmecherilor din cartier, a rămas repetent la cinci materii.)

— Și tu ai tăcut, mă, n-ai reclamat. Se revoltară pe rînd rudele,

Cum să tac? M-am dus glonț la director și l-am luat din scurt: Ascultă, tovarășe, ce înseamnă asta, cum e posibil, Biță să rămînă repetent... Păi unde ne trezim? Vă rog, imi răspunde el foarte calm, de cînd n-ați mai trecut pe la școală? Ați sesizat? De cînd n-am mai trecut! Cît pe aci să iau biroul în piept: de la începutul anului! Știți ce mi-a răspuns?

— Ce?

— Păi vedeți, da ce n-ați mai trecut și în timpul anului?

— Ahaaa! Vasăzică asta era!

— Măi fraților, da i-am trîntit-o de la obraz: Păi, așa merge? Ei, las' că stăm noi de vorbă la alt nivel!

— eșeam de la redacție în acest frumos cartier al Cotrocenilor. Pe una din străzile umbrite de pomi, o aprinsă discuție între o femeie mai în vîrstă și un puștan cocoșat în virful unui cais.

— Bine, mă, cine ți-a dat voie să te sui în pom? E cumva caisul tău? Intri în curtea mea, te cațări pe crăci, imi mănînci caisele și nici nu-mi

ceri voie măcar. Ce înseamnă asta? Al cui ești tu? Cine te învață să faci d-astea?

— Ei, ce e, tanti, uite mîncă și eu niște caise.

— Da, dar e caisul meu. Ce, crește în curtea ta sau a lui taică-tu? Ia uite cum îți umpli buzunarele.

— Lasă, tanti, că n-o fi foc.

— Mă, nu zic că este, dar de ce să nu ceri voie? E caisul meu!

— E și nu e!

— Cum, nu e?

— Păi trei crăci atîrnă și în stradă și înseamnă că e și al nostru, nu numai al dumeitale, tanti.

— Nu ți-ar fi rușine de golan, dă-te imediat jos, că pun bățul pe tine. Mai ești și obraznic. Ce, mă, eu vin la voi în casă să vă iau ceva? Al cui ești tu, mă nerușinatule? Imediat jos, că chem milițianul. În loc să vorbești frumos, că de fapt mă fură, tu tot obraznic?

— Ce furat, tanti, iau și eu două buzunare de caise. Aoleoo, că zgir-cită mai ești!

Mă uitam lung la biata femeie.

— Bine, mă — îi spuse — dacă tu așa înțelegi să te porți cu un om care îți vorbește frumos, ce faci în fața unuia care te zgîlție așa cum meriți? Învață să respecti ce nu este al tău!

Dar obraznicătura descoperise altă cracă plină de caise și cu gura plină, aruncînd simburii la un pas de femeie, dădu din braț foarte plictisit.

— Hai, tanti, că prea ești cicălitoare, nu vezi că pînă nu le mănîncă pe toate nu mă las?

„Lucrul manual” sau lucrări practice de atelier — oricum s-ar numi după ciclul în care se încadrează — e un obiect de învățământ destinat formării deprinderilor manuale la copii, inserat în programa școlară. Copiii consacră acestei discipline energie — și nu mai puțină emoție. Succesul depinde foarte mult de îndemnarea naturală; și unui copil mai puțin înzestrat în materie, executarea obiectului respectiv îi dă multă bătaie de cap. Nu numai copilului, ei și părinților lui. Căci nu-i de loc indiferent unui părinte când urmărește aceste frământări în tot lungul unui an școlar, mai ales în clasele mici, unde copiii sînt neajutorați prin însăși vârsta lor. Dar ceea ce îi contrariază mai ales e faptul că uneori copiii sînt puși să execute obiecte ciudate (și cu o valoare practică îndoielnică) cum ar fi de exemplu acelea realizate cu croșeta de către băieți. S-a zis, probabil, că a sosit timpul să i se ceră și bărbatului același efort de adaptare de care a dat dovadă femeia atunci când a fost pusă în fața unor activități mai puțin potrivite cu firea și structura ei. Deci, dacă femeia e capabilă să minuiască motoare — de ce n-ar fi capabil și bărbatul să minuiască o croșetă? Bietelor și neîndeminateelor miini de băieți li se cere să deprindă demodatul meșteșug al croșetării unor scufițe sau șervețele, de care chiar femeia se îndepărtează astăzi tot mai mult. Gustul în materie de ornamentare a interiorului a evoluat și magazinele de specialitate cu sortimentele lor bogate stau la dispoziția tuturor. (Ceea ce cer mamele pentru fiicele lor e ceva mai actual decît învățătura la lucrul manual, ceva mai strict necesar și mai modern. De exemplu, inițierea în tainele unei bucătării e mai corespunzătoare cunoștințelor de azi, atît ea gust eît și ea valoare nutritivă (nu numai noțiuni sumare de bucătărie elastică). Să știi să prepari tu însăși cu îndemnare masa zilnică (atunci cînd nu apelezi la „Gospodina”), gustos, ușor, păstrînd nealterate principiile naturale ale alimentelor, folosind tot ceea ce tehnica și știința îți oferă ca ajutor și îndrumare — este poate mai folositor decît să migălești un șervețel sau o scufiță. Și acesta este numai un exemplu. O bucătărie în care gospodina să știe cum se ajunge eît mai tîrziu la ateroscleroză și de loc la ulcer sau obezitate (fără a lua ceva din savoarea buca-

telor și fără a se lipsi și de fantezia necesară preparării lor) și o mamă capabilă să crească un om cu o sănătate solidă, cu un psihic echilibrat, cu o minte receptivă — sînt cerințe imperios necesare ale civilizației, la care școala — sau și școala — e chemată să răspundă. Aceasta în ceea ce le privește pe fete. Dar pentru noi, mamele eu băieți — noi ce să cerem — în locul orelor de croșetă, în care firul se împletește cel mai ades cu înfepături și lacrimi? Poate acele cunoștințe care-i ajută pe băiat cum să-și poată purta singur de grijă (astfel ca să nu mai fie atît de dependent de femeie în ce privește persoana sa). Desigur, e bine să știe să-și coase un nasture, dar și să minuiască și să repare aparatele casnice, cu care își va ajuta cîndva soția (așa fel ca în viitoarea lui căsnicie să aibă în mod egal același timp de muncă și același program de destindere, desființîndu-se astfel tagma — din păcate încă su-

nu în aceste ore de lucru manual se pun bazele), știut fiind că băieții nu vor împleți dantele și nici nu vor pune mina pe traforaj să-și împodobească interiorul cu cutii, cutiute și suporturi dantelate. Două trimestre din anul acesta, la clasa a cincea, numai asta au făcut băieții, cel puțin la școala unde învață băiatul meu. Prea mult (ca să nu zic chiar inutil). Două trimestre de nervi consumați eu dificil, zadarnice (și învechite) frumuseți. În trimestrul trei s-a trecut la mînuirea fierăstrăului, la practică și la cunoașterea tehnologiei lemnului, la teorie. A fost partea cea mai interesantă și folositoare a programului cărora însăși s-a acordat prea puțin timp (urmînd, pare-se, ca în clasa a șasea să se predea mai dezvoltat). Însă pe noi, mamele, ne interesează cîștigul real al tuturor orelor de lucru din anul școlar, căci ele afectează în aceeași măsură efortul copilului — fie că rezultatul este pozitiv sau negativ. Și nu este de loc lipsit de importanță dacă aceste ore îi obosesc cu folos sau fără — știut fiind că totalitatea programei analitice — la nivelul cerințelor de azi, precum și toate celelalte activități școlare, solicită foarte mult din timpul și capacitatea copilului. La aceasta se adaugă apoi spaima notelor. Legătura strînsă dintre calitatea lucrului și nota ce i se va atribui elevului determină intervenția directă a părinților în executarea acelor obiecte, vetusto și inutile (care la sfîrșit de an devin exponante de succes în expoziția școlii), lucru știut de toată lumea și facit și indirect acceptat — fapt care atestă grăitor anormalul acestei situații. Toată lumea face — toată lumea se prefacă. Copilul gustă satisfacția artificială a unei note care nu-i aparține, profesorul pe aceea a unei munci fără rod, iar părinții pe aceea a unor opere care nu se pot mîndri.

Poate că acum, în prag de nou an școlar — și o dată cu marile îmbunătățiri aduse învățămîntului — se va acorda și acestei vechi probleme o preocupare nouă.

O revizuire serioasă și bine studiată (și, întrebați, fiind și părinții ar putea aduce idei bune) ar înprospăta și moderniza metodele și obiectivele acestor ore, destinate să îmbogățescă cunoștințele elevilor — nu să-i facă să tremure sau să se plictisească.

Monica MACOVEI

OPINII

„LUCRUL MANUAL” și problemele lui

praveșuitoare — a soților care se plictisese acasă, avînd un timp disponibil spre deosebire de soție, care înoată în treburi). În orice caz, multe lucruri folositoare se pot învăța în școală, din acelea legate într-adevăr de viața de toate zilele, de ceea ce-i trebuie omului în viața sa particulară (căci în ceea ce privește viitoarea sa profesiune,

ROLUL SOCIAL-EDUCATIV AL NOULUI COD PENAL

Expresie a perfecționării legislației noastre socialiste, actualul Cod penal înscrie o nouă pagină printre realizările de seamă ale statului nostru socialist.

La întocmirea și elaborarea codului s-a ținut seama de tot ceea ce practica judiciară a confirmat ca pozitiv în aplicarea legislației în vigoare, de necesitatea de a apăra cuceririle istorice ale poporului nostru. Noul Cod penal pleacă de la principiul fundamental că numai legea este aceea care stabilește faptele antisociale ce constituie infracțiuni, că numai ea hotărăște pedepsele sau măsurile educativ-preventive.

Hotărîrea recentei Plenare a C.C. al P.C.R. subliniază că „nici o persoană, indiferent de funcția pe care o deține, nu poate să înlocuiască legea”. Aceasta conferă legilor și respectiv noului Cod penal un profund caracter umanist, în sensul că garantează un climat de siguranță pentru fiecare cetățean, veghează la apărarea intereselor individului și ale societății.

În vederea asigurării legalității socialiste, legea nouă penală vine și stabilește cu precizie conținutul fiecărei infracțiuni în parte, element în plus față de vechiul cod, care și în această privință era destul de greoi atît ca interpretare a faptelor reglementate, cît și ca exprimare a lor.

O altă particularitate a legii este „restringerea cîmpului de aplicare a constrîngerii prin sancțiuni de drept penal”. Astfel unele fapte nu mai sînt încriminate ca infracțiuni în actualul stadiu de dezvoltare a statului nostru. Asemenea fapte, prezentînd în mod concret un grad de pericol social redus, vor fi sancționate, eventual, ca abateri administrative sau vor fi supuse unor forme de influențare obștească. În acest fel se accentuează rolul colectivității în prevenirea și combaterea lor.

Alte prevederi se referă la „simplificarea și ușurarea sistemului de pedepse”, accentul căzînd, ca și în celelalte norme, pe reeducarea prin muncă a infractorului. Pedepsa privațiunii de libertate pe viață este înlăturată, legea stabilînd numai închisoarea pe timp limitat și amendă.

Un capitol special, cel privitor la problema minorilor, apare sub un nou aspect juridic. Măsurile luate în noul cod reflectă deosebită grijă a statului nostru pentru protejarea și educarea minorilor și concomitent pentru prevenirea și pedepșirea infracțiunilor comise de ei. În acest sens legea înnoiește și întărește o serie de măsuri educative care în vechiul cod penal nu se sprijineau pe o fundamentare științifică, procedura de aplicare fiind și ea destul de complicată. Se stabilește o altă limită de vîrstă pentru minorii care răspund penal: 14 ani, în loc de 12 ani cît prevederea vechea reglementare. Această măsură se situează pe linia legislațiilor penale moderne și ține seama de practica judiciară de pînă acum, care a constatat că marea majoritate a minorilor de peste 12 ani, trimiși în judecată, săvîrșea infracțiuni fără a avea discernămintul necesar în cîntărirea faptei și a urmărilor. De altfel, expertizele medico-judiciare au ajuns la concluzia că minorul de 12,13 ani nu are posibilitatea să aprecieze gradul de pericol social al infracțiunii comise. De aceea, în articolul 100, privind consecințele răspunderii penale, se arată că: „Față de minorul care răspunde penal se poate lua o măsură educativă ori i se poate aplica o pedeapsă. La alegerea sancțiunii se ține seama de gradul de pericol social al faptei săvîrșite, de starea fizică, de dezvoltarea intelectuală și morală, de comportarea lui, de condițiile în care a fost crescut și în care a trăit și de orice alte elemente de natură să caracterizeze persoana minorului...”. Pedepsa se aplică numai în cazuri foarte grave, atunci cînd se constată că măsura educativă nu este suficientă pentru îndreptarea minorului.

Printre măsurile educative prevăzute de lege figurează și muștrarea, care constă în dojenirea minorului de către instanță, arătîndu-i-se gravitatea faptei săvîrșite, precum și consecințele acesteia, explicîndu-i-se pericolul la care se expune în viitor dacă nu-și schimbă conduita, dacă repetă fapta. Punerea minorului în situația de a-și

da seama singur că a greșit și că, prin purtarea sa a adus prejudicii colectivului sau statului poate contribui eficient la educarea sa și la prevenirea altor încălcări ale legii.

Semnificative pentru spiritul în care e alcătuit noul cod penal sînt prevederile cu privire la activitatea unor colective de sprijin în educația minorilor. E vorba de autoritățile tutelare de pîndă consiliile populare, care au ca sarcină primordială depistarea minorilor lipsiți de supraveghere, tentați să alunece pe căi primejdioase. Aceste colective obștești pot micșora în mod eficient numărul celor trimiși în judecată, mai mult chiar, pot înlătura complet apariția oricăror manifestări infracționale.

Prin dispozițiile noului cod penal este întărită responsabilitatea părinților față de copii.

Sînt pedepsite de lege: abandonul de familie, ca și „punerea în primejdie gravă, prin măsuri sau tratamente de orice fel, a dezvoltării fizice, intelectuale sau morale a minorului de către părinți sau orice persoană căreia minorul i-a fost încredințat spre creștere și educare”.

De aici rezultă că părinții și educatorii, în general, trebuie să acorde o atenție deosebită tuturor manifestărilor lor, de la ținuta vestimentară pînă la integritatea trăsăturilor de caracter. Formulele: „Așa a făcut mama”, „Așa a zis tata”, sînt argumente hotărîtoare în privința motivării conduitei minorului. De modul în care părinții se comportă în familie, în colectivul de muncă, în societate în genere, depinde rezultatul muncii educative.

Pornind de la principiile socialiste ce stau la baza noului Cod penal, măsurile prevăzute în capitolul „Minoritatea”, ca de altfel în tot cuprinsul lui, urmăresc perfecționarea morală și spirituală a omului, reeducarea individului și reintegrarea sa în societate.

Document juridic de însemnătate excepțională, codul penal actual se înscrie printre realizările plenitudinare și novatoare ale politicii partidului.

Emilia BERCI

TATĂL ȘI EDUCAȚIA FIICEI

Sîntem de obicei înclinați să atribuim mamei sarcina educației fetelor, bizuindu-ne pe corespondențele psihologice dintre ele și, poate, pe talentul educativ ce i se atribuie, de regulă, femeii. Din practica educativă însă nu a lipsit niciodată influența tatălui. Chiar și în vechea familie, în care femeilor le revenea exclusiv activitatea casnică, rolul tatălui s-a manifestat puternic atât în educația băieților, cât și a fetelor. Anchetele efectuate de noi la sat printre familiile cu mai multe decenii de existență ne-au relevat că femeia dădea socoteală soțului său pentru felul cum își pregătea fiicele prin muncă, pentru viață. Dacă la „asfințitul soarelui” fata nu era „în bătaură”, ea era pedepsită de către tată, iar mamei i se aduceau reproșuri.

Rolul tatălui s-a accentuat în familia modernă. Antrenarea tot mai intensă a femeilor în munca profesională a determinat restructurarea, pe baza principiului egalității, a tuturor sarcinilor membrilor familiei. În plus, educarea copiilor la nivelul exigențelor complexe ale epocii noastre, cerînd un plus de efort, impune participarea ambilor părinți, nu numai a unuia dintre ei, la opera educativă.

Pentru fete (ca și pentru băieți) s-au creat condiții să îmbrățișeze orice carieră (mecanizarea și automatizarea au făcut posibilă încadrarea lor chiar și în unele domenii ale industriei grele), ceea ce determină schimbări în conținutul pregătirii lor pentru viață, cerînd capului familiei intervenția sa de lucrător în producție, care dispune de o asemenea experiență și o optică matură asupra tuturor problemelor.

Trebuie să recunoaștem însă că rolul tatălui în educația fetelor este mai dificil, date fiind diferențele psihico-fizice dintre cele două sexe. Succesul său este condiționat de măsura în care a reușit să înțeleagă aceste particularități, știut fiind că ele impun și anumite particularități în munca de educație.

Încă din secolul trecut au fost făcute numeroase cercetări cu privire la greutatea scheletului femeii, la bioxidul de carbon eliminat de organismul ei în 24 de ore, la forța presiunii și a tracțiunii dinamometrice a minii, la rezistența ergografică etc., relevîndu-se indici mai scăzuți la femeii decît la bărbați. Există diferențe în ce privește sistemul osos și cel muscular (care le fac pe fete mai puțin apte pentru munca fizică grea). În schimb țesutul muscular, fiind mai îmbibat cu apă, permite o rezistență mai mare la mișcări rapide îndelungate (de aceea, fetele pot îndeplini munci mai ușoare care însă pot cere ritmicitate mare; nu este indicat efortul fizic mare, ridicarea unor greutăți, poziții

vicioase în muncă — șezînd sau în picioare mult timp). Organismul fetelor reprezintă o unitate calitativă deosebită de cel al băieților și prin funcțiile de bază ale maternității (de aceea, nu este indicată orientarea fetelor spre domenii în care se lucrează cu substanțe toxice, fiindcă acestea pot produce afecțiuni ginecologice și periclită sarcina).

Atragem atenția taților care își educă fetele în același spirit cu băieții, creîndu-le comportamente masculine, să nu le estompeze calitățile feminine, căci acestea sînt necesare viitoarei soții; ele înfrumusețează viața de familie, îi dau o coloratură plăcută și influențează pozitiv educația copiilor.

Din punct de vedere intelectual nu există deosebiri esențiale între fete și băieți. Cercetări asupra dezvoltării creierului și nivelului mental al fetelor nu dovedesc diferențe semnificative, deci nici o muncă intelectuală nu le este oprită. Este adevărat că în decursul timpului mai puține femei au urcat pe trepte ce reclamau capacități intelectuale mari. Aceasta însă din cauza educației diferite ce li s-a dat și a concepției asupra rolului femeii în societate. Rezolvarea problemei egalității celor două sexe pe plan social a favorizat afirmarea rapidă a femeilor și pe plan intelectual.

A dăinuit mult timp ideea că fetele au o viață afectivă imposibil de explorat. Fata era considerată o ființă pasivă, înclinată spre reverie, enigmatică, ermetică. Sufletul ei este însă tot atât de deschis ca și cel al băiatului. Și fetele ca și băieții, mai ales în adolescență, pot manifesta trăiri contradictorii. Adolescența poate fi docilă și totuși tinde spre autonomie, poate fi exagerat de sensibilă căutînd să pară indiferentă; adesea comite acte interzise, avînd totuși conștiința greșelii etc. Acestea sînt reacții tipice vârstei adolescenței în genere, dar manifestate în nuanțe și forme specifice la fete și la băieți.

Există o precocitate în dezvoltarea biologică a fetelor față de cea a băieților. Pubertatea la ele se manifestă mai devreme, dar acest proces de natură endocrină nu corespunde unei maturizări afective corespunzătoare. După părerea noastră, tatăl trebuie să cunoască aceste transformări (dispunem azi de o bibliografie bogată în acest sens) pentru a nu brusca unele reacții noi care apar, pentru a le orienta just. În plus, tatăl este cel care cunoaște cel mai bine tentațiile la care fata poate fi expusă și o poate îndruma chiar cu mai multă competență decît mama în relațiile cu băieții, lășînd de o parte reținerile nejustificate și ferindu-se de vulgarizări.

Tot tatăl este cel care poate dirija cu mai mult succes procesul de integrare în viața socială a fiicei (Unele mame, de obicei cele casnice, nu au realizat încă pentru ele însele la nivelul cerut acest proces). Integrarea fetelor în viața socială este o problemă de bază a educației în familie. Un mij-

loc eficient este modul de petrecere a timpului liber de către fete în cadrul familiei și în afara ei (relațiile cu prietenii de aceeași vîrstă, cît și relațiile cu alte familii). Timpul liber al fetelor trebuie să fie în așa fel organizat încît să nu compartimenteze viața de familie (fetele cu distracțiile lor, băieții cu ale lor, iar părinții, de asemenea); să-i unească, înlesnind comuniunea de sentimente, de idei, de preocupări și distracții, atât de prielnică operei educative. Un psiholog francez spunea că o astfel de atmosferă educă mai mult decît a da ordine și cunoștințe.

Atitudinea taților față de problema educației fetelor este variată. Unii își declină responsabilitățile lor educative, lășînd totul în seama soțiilor. În acest caz ei își pierd autoritatea, ceea ce se resimte în caracterul fetelor și diminuează forța frontului în care trebuie să se constituie educatorii din cadrul familiei și din afara ei. Alții își deformează atribuțiile, tutelfînd exagerat fata, din teama pentru viitorul ei de om, de soție și de mamă. La ei exigența se confundă cu dominarea rigidă, uneori tiranică a fiicei, cu impunerea unei discipline severe, lipsite de libertate. Revolta împotriva părinților, fuga de casă, tot felul de complexe își au originea tocmai într-un astfel de regim suportat în familie. De asemenea traumatizantă este și tendința de a obține de la fată perfecțiunea cu orice preț — performanțe la învățătură, în activitatea gospodărească, în conduită etc. Cum aceasta nu poate satisface perfect pe părinți, ea trăiește într-o permanentă stare de tensiune, ajungînd cu timpul la o regresie afectivă.

Din cauza unei afectivități exagerate, unii tați se manifestă foarte inegal și inconsecvent, trecînd de la severitate la indulgență, făcînd concesii și cedînd insistențelor (mai ales cînd sînt și lacrimogene) chiar nejustificate ale fiicei. Un astfel de copil devine capricios, fără o linie unitară înconduită.

În sfîrșit, există și tați al căror rol educativ este complet anulat, deoarece și-au părăsit familia, lășînd fetele exclusiv în grija mamelor. Urmările sînt nefaste. În primul rînd, apar insuficiențe în personalitatea fetelor respective, căci anumite dominante ale personalității tatălui își au influențele lor specifice asupra psihologiei adolescenței.

Dar cei mai mulți își înțeleg rolul în cadrul grupului familial și se străduiesc să-și îndeplinească sarcinile pe care le au în educația fiicelor. Măsura în care reușesc depinde de strădaniile de a se informa, de a înțelege particularitățile de vîrstă și individuale ale fetei și de a pune măsurile educative în concordanță cu aceste particularități specifice.

Geta DAN — SPÎNOIU
Cercetător științific principal
Institutul de psihologie

EXPOZIȚIA

„TINERE SPERANȚE”

„BUNICA”

Doina NEACȘU

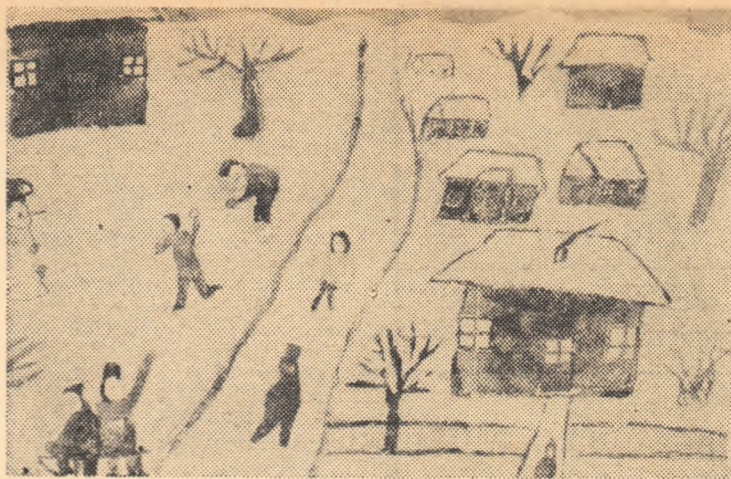
cl.V-a

Școala generală nr. 198

București

caşa cu obloanele ierocate

EXPOZIȚIA
„TINERE SPERANȚE”

„JOCURI DE IARNĂ”
Constantin DUMITRESCU
cl. VII-a Școala generală Stoicănești,
jud. Olt.

Mentalitatea în virtutea căreia familia s-ar confunda cu o cetate, ruptă de viața din jur, favorizează o adevărată tradiție a însingurării, cu rezultate mult prea nefaste pentru copii.

Cașa lui I.B. din comuna Șelimbăr, jud. Sibiu, înscriindu-se perfect în această categorie, ne primește severă, cu obloane închise și poartă grea, încuiată. Pare o materializare de piatră a nopții în plină zi, sub un soare blând și o lumină calmă. O întâmplare inimaginabilă, străbătută de un fior tragic, subliniază egoismul feroce care domină în acest cămin. Cu ani în urmă, șura izbucnise în flăcări și unul din membrii familiei, șeful „clanului”, încercând o luptă inegală cu șerpii de foc, se opusese categoric să deschidă poarta, asistând pînă la urmă trist, neputincios, dar singur, la tabloul măcinării unei părți din avut.

Dincolo de faptul în sine, semnificațiile lui se concretizează adînc în modul de viață al familiei, care malformează trăsăturile copiilor, denaturează caracterele, generație după generație. Citim cu ușurință acest lucru și în ochii fiului lui I.B. elev în clasa a VI-a, a cărui vlociune și spontaneitate, specifice vârstei, îl apropie de colegi. Dar ordine familiale severe și de necălcăt i se pun în față ca niște stavile din basme. Rezultatul: un copil sălbatec și neîncrezător în cei din jur, incapabil de acțiune, dar energic, trist și distrat, cu multe posibilități și totuși slab la învățătură.

CE VA FACE, ÎN SFÎRȘIT?

Familia cu un singur copil a stat dintotdeauna în atenția pedagogilor care au încercat să-i precizeze lipsurile, inconvenientele și au demonstrat că mai mulți copii aduc, fie și numai prin pluralitatea lor, o ambianță mai propice unei educații sănătoase. Unii cred însă că în familia cu un singur copil există posibilități în plus de a educa, fiindcă odrasla se află mereu în centrul atenției părinților și rudelor. O asemenea eroare stă, după părerea mea, la baza unui caz de alienare școlară. Este vorba de elevul I.D. din clasa a VII-a a Școlii generale din comuna Șelimbăr, jud. Sibiu, fiul muncitorei E.D. Mama, recunoscută ca femeie serioasă și harnică, își câștigă existența cîstic, asigurîndu-i fiului o copilărie frumoasă. Și, totuși, elevul a furat cu cîva timp în urmă 100 de lei din dormitorul tractoriștilor. În procesul moral intentat elevului, mama este scoasă din cauză, pe motivul unei întrețineri ireproșabile. Dar oare nu e implicată în același timp? Condițiile economice bune și dragostea sînt unicele obligații ce revin părinților? Și, la urma urmei, nu cumva tocmai depășirea măsurii în asigurarea condițiilor de trai, exagerările în arătarea dragostei față de unicul fiu și lipsa de exigență au deformat optica băiatului în aprecierea propriilor fapte?

Măsurile de minimă rezistență și mușamalizarea fără zgomot a faptei nu au avut deloc efect educativ asupra copilului, în prezent implicat, din nou în furtul unei poșete. Ne întrebăm ce va face în sfîrșit mama, cum va acționa școala și cum o va ajuta, pentru ca băiatul ei să se redrezeze cît mai grabnic și să devină și el un om util?

Adrian MUNȚIU

Despre utilitatea vizitelor profesorului dirigințe la domiciliul elevilor aproape că nu mai e nevoie să se vorbească. Problema se pune pentru noi, profesorii, doar în ce privește „ordinea de urgență”, programarea acestor atît de fructuoase luări de contact, la fața locului, cu principalul colaborator al școlii — familia.

Așadar, în ce ordine ne vizităm elevii acasă?

Atunci cînd profesorul dirigințe se află în fața unei noi serii de elevi, se gîndește să înceapă cu cei care își dezvăluie carențe nu numai de ordin instructiv ci și de altă natură — educativ, psiho-fizic etc. Această ordine, bineînțeles, nu e lipsită de rațiune. Deficiențele amintite nu trebuie lăsate să se acumuleze, să devină atît pentru profesor, cît și pentru elev un balast în muncă de mai tirziu.

Prin această prismă privind lucrurile, mi-am programat vizitarea familiei O.G. pentru cel de al doilea trimestru al anului școlar trecut. Am fost însă nevoit să devansez data efectuînd vizita la jumătatea trimestrului întii. (În paranteză remarc, cu acest prilej, rigiditatea cerinței de a nominaliza, încă de la întocmirea planificării pe primul trimestru, elevii ce urmează să fie vizitați la domiciliu).

Eleva O.G. venea de la școala generală cu note bune și foarte bune, avînd doar o singură medie de șapte. De asemenea, la examenul de admitere la liceul economic s-a aflat printre primii candidați reușiți. În aparență, deci, era justificată amînarea luării de contact cu familia.

Într-adevăr, în primele săptămîni de școală, eleva O.G. nu numai că n-a dat semne care să mă îngrijoreze, dar a confirmat cartea de vizită bună cu care venise de la școala generală. Mai mult, la cercul de literatură al școlii, în care o vreme a ezitat să citească, i-am descoperit reale inclinații pentru poezie. Apoi... Apoi a urmat primul impas, pe care însă l-am socotit un incident numai; într-o

COPII FĂRĂ PROBLEME?

zi, s-a prezentat nepregătită la lecție. Cerîndu-i explicații, mi-a răspuns că... a avut o nevralgie. O spunea atît de firesc, încît am crezut-o. Situația s-a repetat, nu peste multă vreme. Am observat că notele bune alternează — supărător — cu note mai puțin bune. Din convorbirile îndelungi cu eleva O.G. nu am putut găsi explicația pentru notele sale discordante și nici pentru unele manifestări, prea puțin sociabile, față de colegi. (Era însă evident că ascunde ceva.)

Am stat de vorbă și cu ceilalți profesori. Concluzia noastră a fost că inconsecvența elevii O.G. la învățătură nu poate fi lămurită printr-o maladie trecătoare, ci că are o altă cauză. Care anume era, trebuia să aflăm.

Un prim pas în acest sens a fost invitarea părinților ei la școală. S-a prezentat mama, muncitoare la Uzina „1 Mai” din oraș. Aceeași închidere în sine, ca și la fiica sa, aceeași rezervă în a se destăinui. Am rugat-o să mai vină împreună cu soțul. „Are să fie mai greu, mi-a răspuns, fiindcă el lucrează tocmă în Moldova...” „De ce tocmai în Moldova?” „Lăsați, tovarășe profesor, am să vă spun eu altădată...” Și cu aceasta, a plecat precipitat, ca să nu izbucnească în plîns în fața mea. Înțelesesem.

Peste cîteva zile, am făcut o vizită elevii O.G. acasă. Mama era la lucru. Mina ei grijulie se simțea însă peste tot. Privind ordinea și gustul cu care erau aranjate lucrurile din casă, îmi reconturam imaginea acestei fe-

mei îmbătrînite înainte de vreme în strădania de a face față, singură, greutăților unei familii alcătuite din doi copii de vîrstă școlară și o bătrînă, mama ei. Din discuția cu bunica am putut afla că tatăl le-a părăsit de mulți ani, abdicînd de la eele mai firești datorii ale unui părinte, că trimite copiilor săi pensia stabilită de lege sporadic și numai după repetate somații. Un fel de pasăre călătoare, care își schimbă des locul de muncă pentru a se sustrage pînă și acestei elementare obligații de tată, palidă compensație față de prezența, căldura paternă de care copiii săi ar avea atita nevoie.

(Cealaltă fată, O.E., sora mai mică a elevii O.G., este în clasa a VII-a a unei școli generale. Carnetul ei de note este la fel de grăitor; aceeași discrepanță între notele primite în ultima vreme.) „Nu ți-e dor de tătucul tău?” „am întrebat-o pe O.G. „Nu... Adică, nu știu... Aș vrea să-l văd, să știu cum arată, ce mai face... să mă vadă și el pe mine, cum am crescut... să vină din cînd în cînd la școală... Tare mi-aș bucura!” Cînd a plecat, eram mică și, sigur, nu-l țin minte...” „De ce nu-i scrii?” „l-am scris de multe ori, dar nu-mi răspunde. Cred că nu primește scrisorile mele, fiindcă se mută cu lucrul din loc în loc și cînd îi aflăm noua adresă, nu mai e acolo...”

Am luat legătura și cu școala unde învață eleva O.E. și împreună am stabilit acele măsuri comune pe care urma să le luăm pentru a crea un climat sufleteș potrivit celor două surori. Îmbinînd exigența cu căldura părintească, de care un tată irresponsabil le lipsise, am redat celor două surori încrederea în oameni, în viață și în viitorul lor. Complexele nu le-au dispărut de tot, dar se destramă ca o negură urîită. Am făcut pași importanți în reintegrarea lor în atmosfera colectivului claselor; au devenit mai prietenoase și nu se mai observă acel decalaj între notele obținute.

Prof. Hristu CÂNDROVEANU
Liceul economic Ploești

DIN CARNETUL UNUI DIRECTOR DE LICEU

IARĂȘI ÎMPREUNĂ

Un gol imens s-a lăsat între cei doi părinți pe care îi aveam în față, un gol pe care-l simțeam ca de plumb. Mărturisesc din capul locului că am recurs la o stratagemă, nu lipsită de riscuri, pentru a putea sta de vorbă cu amândoi, dar într-o confruntare deschisă vedeam singura posibilitate de a face ceva de folos pentru copilul lor. Toți trei simțeam dificultatea momentului, fiecare în felul lui. Cuvintele se rostseau aproape fără sens, doar așa ca să se spună ceva, căci unde se găsește trei oameni, o conversație se cere susținută cit de cit. Minute în șir vorbele noastre se rostogoleau în acel gol, și inutilitatea lor deveni supărătoare. Același sentiment al inutilității îl încercam și eu, văzind doi oameni cu totul înstrăinați. Puteam oare să-i conving de răul ce-l pricinuesc copilului lor, să-l clintesc măcar pe unul din îndărătnica lui hotăriri? Ar putea o asemenea convorbire să schimbe o stare de lucruri oricât ar zguduia ea conștiințele?

Iată motive ale scepticismului meu, iată de ce nu găseam un suport mai solid pentru discuția noastră. Buna mea intenție pălea în fața unei realități pe care o descopeream mult mai dramatică decât bănuiam. Mă avintasem cam departe în dorința de a ajuta un copil bun aflat în impas. Dar să derulăm puțin antecedentele.

Luminița mi-a ascuns cu bună știință adevărul. Până în clasa a XI-a fusese cea mai bună elevă. O aveam meru sub ochi. Ședea în prima bancă și era ajutorul meu cel mai de nădejde. Mereu atentă și receptivă, gata întotdeauna cu răspunsul cel mai corect, avea o sprinteneală a minții, o acuitate a sensibilității de-a dreptul impresionantă. Tocmai din pricina asta căderea ei inexplicabilă din ultimul timp m-a pus pe gânduri. Într-ziua la ore, venea cu temele nescrise, se scuza adeseori la lecții și când i se cerea vreo explicație o podideau lacrimile.

O dată, la stăruința mea, mi-a mărturisit că vine de la bunica, tocmai din Pantelimon și de asta ajunge mai târziu la școală.

— Dar părinții tăi cunosc ce consecințe are acest lucru?

A evitat răspunsul.

— Știi, onora nu le e îngăduit decât să suferă și încă fără să arate.

Îi cunoaștem părinții destul de bine. Tatăl venea des pe la școală. Îi urmărea notele. Era un om cam irascibil și părea veșnic nemulțumit. Când vedea cîte o notă care nu-i convenea, se întunea de supărare.

— Sub nouă și zece n-are voie să ia! I-am creat toate condițiile. Eu am făcut politehnica la bătrînețe, muncind în fabrică. Acesta era leit. motivul pe care-l cunoșteau toți profesorii; apoi adăuga aspru, ca pentru sine: „Lasă, domnișoară, am eu ac de cojocul tău!”

Luminița avea talent. Cînta frumos și declama. Tatăl nu-i prea îngăduia să vină la repetiții cînd pregăteam serbări școlare. Îi aplica tot soiul de interdicții pentru a-i frîna dorința de a-și urma vocația; conservatorul era visul ei.

— Ce nevoie am eu de măscări d-astea! Ea trebuie să facă electronica. Nu concep ca fata mea să-și piardă vremea visînd cai verzi pe pereți. Tineretul ăsta parcă a căpiat cu muzica ușoară — bombănea tatăl, fie că se aducea vorba despre asta, fie că nu.

Era în toiul tezelor ultimului trimestru. Luminița n-a venit la cîteva teze. Nu se putuse pregăti și nici nu putea motiva absențele. Am chemat-o pe mamă-sa și i-am cerut lămuririle de rigoare.

— Vă mulțumesc că m-ați avertizat asupra acestei situații. Voi încerca să îndrept lucrurile. Am avut mare încredere în fetița mea. Eram sigură că merge foarte bine. Mama se incurca și nu putea sfîrși frazele. Vorbele i se poticneau și mi-am dat seama că ocolește ceva penibil. N-am stăruit. Ea continua să vorbească, de data asta la plural:

— Luminița de mică vădea înclinații bune. Ne-am pus mare nădejde în ea. Nu știm care să fie pricina devierii ei. Dumneavoastră aveți multă experiență. Poate veți afla mai ușor cauzele și ne veți spune ce avem de făcut.

— Vă mai întrebați? am întrerupt-o intuind escamatoarea realității, dar și jena mamei. M-am simțit obligată să-mi lămuresc poziția.

— Menirea mea nu e să descure ițele unor situații de familie. Trebuie însă să găsim împreună modalitatea cea mai nimerită de a scoate copilul din acest impas. Se pare că în ultima vreme ați uitat de el.

— Aveți dreptate. Am să vă spun totul, dar nu acum... Altă dată. Zbuciumul mamei m-a făcut să-mi dau seama că în familia V. se desfășoară o dramă destul de întortochiată, la a cărei taină țineau, deopotrivă, mamași fiica. Am întrebat-o dacă socoate nimerisă stau de vorbă cu soțul ei. A protestat, după cum protestase și fetița cînd am pomenit de el:

— Tata este cam suferind. Veștile de la școală l-ar întărita și mai mult. Ce puteam conchide?

Adversitățile, obscure pentru mine, îi istoviseră pe soți. Așa se aflau în fața mea, ca doi necunoscuți care n-aveau ce să-și spună. Își ocoleau privirile, parcă abia stăpînindu-și ura. Din cînd în cînd, ochii verzi ai femeii rătăceau timid asupra soțului ei, iar cearcănele întunecate din jurul lor le transformaseră expresia melancolică într-una dură, necruțătoare. El părea plictisit, insensibil la frămîntarea și suferința ei fizică. Ea mi se părea mai suferindă, în ciuda faptului că el accentua mereu asupra stării precare a sănătății lui. Mi-am spus gîndul cu glas tare. El a sărit ca ars:

— Am îndemnat-o destul să meargă să se trateze. Cu nervii nu-i de joacă. Eu nu-s doctor. Îi dau bani. Ce pot face mai mult?

— Ce tratament credeți că-o poate ajuta în situația asta? Sînt probleme de viață nerezolvate.

Omul nu avea aerul să-și facă scrupule din tot ceea ce s-a declanșat din pricina lui. Am înțeles că o dată stăpîn pe o diplomă de inginer, de care făcea mereu caz, a considerat că poate să-și ofere și alte satisfacții decît cele pe care i le dădea modesta lui familie. Nu m-am putut stăpîni să nu-i amintesc că poartă o mare răspundere față de copilul aflat într-o dublă derută, pricinuită de atitudinea despotică față de soție și de opoziția în legătură cu alegerea profesiei.

I-am reamintit de spectacolul de la operă, unde i-am văzut anul trecut pe amîndoi, alături, palpitînd de emoție cînd fiica lor cînta pe scenă. Erau lingă mine într-o lojă și cînd sala a izbucnit în aplauze, tatăl și-a scos batista și și-a șters fruntea și ochii. Mi-au rămas în minte și serbările de sfîrșit de an, cînd veneau împreună cu buchete mari de flori să se bucare de succesul fiicei lor premiate, care era deopotrivă mindria lor și a noastră. Și acum?

— De fată mă voi ocupa eu mai energic. Se va redresa, dacă măcă-sa va înțelege să-mi respecte hotărîrea.

Mama nu se împotriva deloc. Ea părea dispusă să accepte orice alternativă ce ar favoriza copilul.

— Dacă tot sîntem aici, nu credeți că ar fi bine să cunoaștem și părerea Luminiței? Cu oarecari șovăieli, consînțiră amîndoi. Mizau pe discreția și bunul simț al copilului lor, care nu se dezmințise niciodată.

Luminița a intrat sfioasă și a făcut ochii mari cînd a dat de părinții ei. Iarăși era rîndul meu să innod firul discuției și chiar s-o dirijez către clarificările care se puteau face în acest context. Un prim indemn a fost către efortul comun de a asigura condiții tihnite pentru ca Luminița să poată obține aceleași rezultate ca mai înainte.

— Nu știu ce s-a discutat înainte de venirea mea, interveni brusc fetița. Cred că absențele și notele mele proaste au produs îngrijorare. Ce pot să promit?

Tatăl a așintit-o cu o privire în care scăpăra ciuda și amenințarea și-i reluă întrebarea răstît:

— Ce poți promite? Să-ți vezi de treabă și să stai acasă! Să se termine o dată cu balamucul ăsta. Apoi se întoarse către mine cu un ton ceva mai domolit:

— Vedeți că n-am învățat încă cum se pedepsesc copiii.

Luminița înghiți și tăcu. Ochii ei mari se umplură de lacrimi.

— Du-te acasă și poți să plîngi cit poțesti.

Mama interveni împăciuitoare și rugătoare:

— Lasă, lucrurile se pot aranja și altfel. Vechiul ei sentiment de blîndă îngăduință îi birui supărarea. Nu-și mai privea soțul cu îndîrjirea de la început. Conversația s-a înviorat dintr-o dată. Luminița nu mai aștepta indemnul meu, intervenea cu promptitudine și cu destul curaj. Simțea că e momentul care va decide într-un fel situația și nu voia să scape prilejul de a-și descărca sufletul.

— În ceea ce mă privește am luat o hotărîre. Voi munci cit m-or ajuta puterile ca să-mi îndrept situația la învățătură. La bacalaureat însă, nu mă sînt în stare să fac față. Cit despre părinții mei, n-o voi mai lăsa pe mama să suferă ca să-i facă tatii, sau altcuiva bine (a accentuat pe „altcuiva”). Nu e drept.

— Bravo Luminița! Bănuiam că tu vei fi în stare să aperi interesele familiei voastre și sînt sigură că vei mai găsi forțe pentru asta.

Deznodămîntul discuției a fost neașteptat de bun. Ruadele s-au văzut însă mai târziu. La examenul de bacalaureat mama și tatăl Luminiței V. așteptau iarăși împreună, cu aceeași emoție încercătoare izbînda fiicei lor.

Prof. ZINA SÎRBU
directoarea Liceului „Mihail Eminescu”
București

Un
monument al naturii

Ghețarul de la Scărișoara

Pe drumul de munte care-și face loc printre lespezile stincoase și apele zvîrcolite ale Arieșului, pasul te poartă cînd pe sub tunelul verde al copacilor, cînd sub petice de cer albastru, senin, împodobit cu puful alb, ușor schimbător al norilor.

Atît de pitoreștile case ale moșilor, cum li s-a zis din vechime oamenilor din partea locului, se înșiră ca niște mărgele de-a lungul apei grăbite. Acope-rișurile fuguiate, în pante repezi, ascunse printre brazi, parcă au împrumutat ceva din siluetele coniferelor.

Într-un astfel de decor, la Scărișoara, în Munții Bihorului, la 1.150 metri altitudine, se găsește peștera sculptată în calcar care adăpostește celebrul ghețar mezozoic.

Ghețarul de la Scărișoara s-a format din zăpada căzută pe gura unui puț natural, produs din prăbușirea unei peșteri, care a fost folosită de omul preistoric drept capcană pentru vinatul mare. La fundul puțului, pe o sugrumătură, se ajunge într-o sală boltită conic, apoi într-un gang și o înfundătură tot mai îngustă care duce spre colonadele turtite. Aici se văd, albe și de o mare transparență, blocuri și coloane enorme de gheață, unele depășind de

două ori statura unui om, cu înfățișări din cele mai bizare, care au încremenit în spasmele frigului.

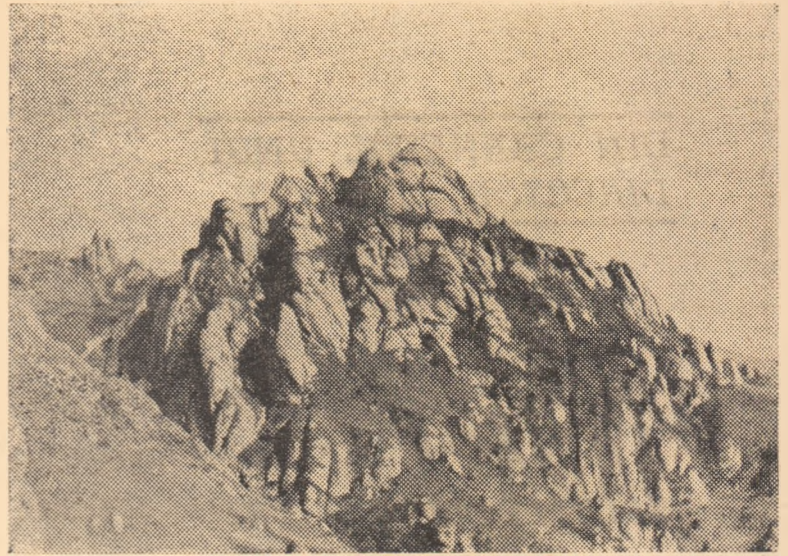
Stalagmite în formă de măciucă, stalactite atîrnînd în splendide candelabre immaculate, întruchipări de forme omenești sau de animale, în giulgiul sclipitor de gheață apar pretutindeni. Liptă de peretele peșterii, o cascadă își scutură faldurile candido înmărmurite într-o revărsare de spumă înghețată.

Vegetația dolinei vechi din prăbușirea căreia s-a format puțul de intrare în peșteră are o succesiune inelară, etajată: pereții arată deslușit poziția de zone de înflorire a plantelor. Porțiunea inferioară, din cauza frigului cît și a luminii solare care cu greu reușește să pătrundă în fundul dolinei, este lipsită de vegetație. Restul, însă, reprezentînd mai bine de trei sferturi din înălțimea lor, este îmbrăcat de plante așezate pe zone de înflorire, începînd de la gura prăpastiei care ne arată mari deosebiri față de plantele din afară și pînă la marginea ei inferioară unde plantele se află uneori în întîrziere cu cîteva luni, față de dezvoltarea lor normală de înflorire. Plantele de miazănoapte ale ghețarului, veșnic umede, captușite cu un covor de mușchi la nivelul de bază, prezintă deasupra acestora o interesantă floră primăvărată, mai viguroasă chiar decît cea din afară.

Tot atît de interesantă este evoluția stalagmitelor. Coloanele de gheață o dată cu venirea toamnei încep să se topească în parte sau în întregime; totuși, în anul următor pe vechiul loc, găsăm coloane mari, de formă identică, adesea grefate pe rămășițele celorla din anul trecut.

„Fereastră Margaretei”, „Catedrala”, „Biserica”, „Lacurile Fermecate”, stalagmitele și stalactitele de gheață sau de calcar, cu sclipiri feerice, constituie puncte de mare atracție, pe care excursioniștii nu le vor uita niciodată.

Prof. Aurel ARDELEAN
Arad

Excursii școlare

Pe Valea Teleajenului

Vecină văii Prahovei ca așezare geografică și concurînd-o prin frumusețea și varietatea peisajului său, Valea Teleajenului găzduiește anual, am putea spune prin tradiție, tabere de vară pentru pionieri și școlari.

Fie că se găsesc la Cheia și Izvoarele, sau mai jos, în împrejurimile Vălenilor, ele beneficiază de un cadru în care farmecul și bogăția atracțiilor naturale se îmbină cu multitudinea vestigiilor trecutului, demn de a fi cunoscut și cercetat.

Disponînd de căi de acces ușoare, de la potecile ce urmăresc firul apelor și pînă la înălțimile creștelor și plaiurilor alpine, precum și de cale ferată și șosea, aceste meleaguri asigură colectivelor de elevi și cadrelor didactice condiții optime pentru realizarea unor interesante și instructive programe turistice.

Calea ce merge de-a lungul Teleajenului este veche, istorică, trezind în amintire ecoul unor fapte, legende și tradiții despre vremuri și oameni care au fost.

Apucînd din Ploiești către miazănoapte, drumul Teleajenului străbate mai întîi ținutul din preajma confluenței cu Prahova, cu priveliștile largi și domoale ale șesurilor de la poalele Subcarpaților. În acest cadru, undeva pe „La Șioplea”, lingă satul Berceni, în încercările sale de a-și așeza pe tronul Munteniei un voievod aliat, va fi izbit și cuprins Ștefan cel Mare în anul 1474 „Cetatea Teleajenei”, iar mai tîrziu, cealaltă mare personalitate a istoriei noastre, Mihai Viteazul, va fi înfruntat oștile leșesti ale lui Simion Movilă la Gura Bucovului.

Urmînd drumul în sus, intri în regiunea schelelor petrolifere de la Scăeni — Lipănești, unde privirile întîlnesc la tot pasul siluetele zvelte ale sondelor răspîndite pretutindeni pe terase și pe coastele dealurilor. Pe un drum lăturalnic, la cca. 1 km de gara Lipănești, te invită să îți abați pașii biserica mămăstirii Zamfira spre a-i admira frumoasa pictură realizată de mîna fermecată a lui Nicolae Grigorescu pe vremea cînd nu avea decît 18 ani.

Ajunși în Vălenii de Munte, așezat într-un cadru în care locul sondelor îl iau pe nesimțite livezile de pomi fructiferi. Orașelul trăiește și astăzi sub aureola personalității lui Nicolae Iorga, pe care o simți aici pretutindeni, prezentă la tot pasul.

În centru, lingă șosea, te întîmpină clădirea fostei universități populare, din parcul căreia bustul istoricului privește gînditor, undeva departe, dincolo de tine, peste lume și timp. Fără a avea nevoie de ghid, pașii te conduc instinctiv pe străduța în pantă spre casa în care savantul a trăit și a conceput o mare parte a operelor sale. Pe sub o poartă cu acoperiș fuci primii pași într-o grădiniță liniștită. Zgomotele au rămas afară și aici îți se înfățișează privirilor o casă în stil vechi românesc despre care află că a aparținut mai înainte polco-nicului Panca. Vizitarea interioarelor cu mobilier simplu, rustic, cercetarea bibliotecii, precum și a celor cîteva obiecte personale rămase te familiarizează cu cadrul vieții particulare a istoricului, pe care îl simți parcă lingă tine.

Continuînd drumul dincolo de Văleni, dealurile se feresc în lături și Valea Teleajenului se deschide făcînd loc unei căldări întinse în care se răspîndesc ascunse prin livezi și grădini casele Teișanilor, alt nume răscolitor de aducere aminte a vitejilor străbune.

Gîndul te poartă pe urmele trecutului departe către toamna anului 1602, cînd, hărțuite și istovite de celele leșesti și tătărăști ale lui Simion Movilă, oștile voievodului Radu Șerban se buluciră și se întărîră aici într-o ultimă încercare de împotrivire. Reînvînd tradițiile cavalerilor medievali, căpitanul Stroe Buzescu ieși în afara întăriturilor și opuse ciocnirii ce urma să macine

SĂ NE CUNOAȘTEM PATRIA

cele două tabere „o luptă dreaptă“, provocând pe Mirza, nepotul hanului tătăresc. Înfruntarea a fost crâcnă și s-a terminat cu biruința neînfricată a comandantului muntean care, aclamat de ai săi, se înalță cu capul dușmanului, în timp ce armatele dușmane, cuprinse de panică, se împrăștiară. Biruitorul aduse țării sale un ultim serviciu, el murind pușiu timp mai târziu, de pe urma rănilor primite. Inscriptia de pe piatra mormintului său din Stănești-Vilcea spune generațiilor viitoare despre șaptea de vitejie din lunca Teșanilor.

Dincolo de Teșani, valea începe a se strînge din nou, iar împrejur dealurile cresc și se grămădesc tot mai înalte, făcîndu-te să presimți apropierea munților. Pătrunzi în zona ultimelor localități de deal de pe valea Teleajenului. La Măneciu așezarea autohtonilor din „Măneciu Pămînteni“ se înfrîțește în „Măneciu Ungureni“ cu gospodăriile ardelenilor pătrunși și stabiliți aici de dincolo de Carpați din timpurile transhumantelor pastorale. O grăitoare docadă a adevărului că munții nu au format nicidecum bariere naturale între frații aceluiasi neam.

Urmărind la mare înălțime cursul unduit al Teleajenului, drumul urmează printre culmi îmbrăcate în haina cea verde a codrilor. Ici și colo pădurea se trage în lături, luminîșuri și poieni înflorite, presărate cu mesteceni, vin să-și farmece privirile.

Spre miazănoapte, munții se dau din cînd în cînd la o parte făcînd loc minunatei priveliști asupra creștelor zimțuite ale Ciucașului, care te îmbie și te cheamă către urcuș: partea finală a oricărei excursii pe Valea Teleajenului.

Ajunși în largă depresiune de la izvoarele rîului, ce te-a călăuzit atîta cale în susul cursului său, unde te primește frumoasa stațiune a Cheii.

În dreapta, străjuită de zidurile și meterezele ruinate ale Zăganului, o ctitorie de pe la 1770, te invită să-i vizitezi biserica alcătuită după modelul episcopiei de Buzău și păstrînd o interesantă pictură executată „al fresco“ cu mai bine de o sută de ani în urmă de către zugravul Naum. De aici, nenumărate cărări conduc către basmele și legendele lumii împietrite, cu sfîncși și uriași, aflată sus pe culmile cele mai înalte ale Ciucașului. De acolo, în ceasuri ce dăruiesc depărtărilor limpezime multă și văzduhului științier de argint, elevul „tînr drumeț“, cu inima vibrînd de puterea evocărilor, va primi surprins ofranda chemărilor pe care i-o vor trimite unduirile șesurilor transilvănene sau oreștele marilor masivi carpațici vecini. În acest cadru de măreție naturală, lucrînd cu dragoste și pasiune, profesorul va putea să aprindă în conștiința elevului său mai tare iubirea de patrie și dorința de a se pregăti cu sîrguință spre a deveni într-o zi folositor țării, și astfel rostul adevărat și complex al excursiei va fi împlinit.

Prof. Victoria GEORGIAN, București

Jurnal de vacanță

Sus la Pietrosul — sau despre împăratul văzduhului

Totul a pornit de la o lecție de geografie.

Ea mi-a trezit dorința de a cunoaște Rodna și împrejurimile.

— Bine, băiete, mi-a zis tata!... Am eu un prieten bun la Rodna cu care am fost la oaste. E pădurar. Numai tu să ai picior bun, că el bate toate coclaurile. Așa că... pregătește-te!...

Pe la sfîrșitul lui iunie am ajuns la Rodna. Acolo mi-am făcut și mulți prieteni. Drumurile prin codri, popasurile pe la stîni, întîmplările ciobanilor cu fiarele, natura sălbatică și măreață, oamenii frumoși în pitorescul port național — toate mi s-au întipărit în suflet.

În zilele frumoase mă încumetam și la drumuri mai lungi, prin Munții Rodnei și chiar pe țăncurile Pietrosului, ca să văd vulturul bărbos, despre care pădurarul mi-a spus atîtea lucruri ciudate. Am umblat mult, dar pasărea nu mi s-a arătat.

Vacanța se apropia de sfîrșit și bucuria mea nu era deplină.

— Lasă că poate li-i vedea la anul, cînd îi veni iar, că doar nu s-a ascuns în fundul pămîntului, îmi zicea lelea Floarea, soția pădurarului. Eu tăceam cu privirea ațîntită spre stîncările Pietrosului.

— Pasărea asta e rară și acum abia se mai arată în munții noștri, ne-a spus pădurarul, seara, la masă. Eu am văzut-o o singură dată, după ce m-am liberat de la oaste. Să vedeți cum a fost: într-o zi, avea tata niște treburi sus, la Pietrosu, că și el a fost pădurar.

— Hai și tu, Ioane!... mi-a zis tata.

— Hai, că merg, zic.

Ne-am sculat de dimineață, după cîntatul de-al doilea al cocoșilor și, pe la amiază, ne-am oprit o leacă la un izvorăș, în Valea Mesteacănu-lui. Vremea era așa, pe toamnă, dar era cald și frumos. Cum ședeam noi pe un trunchi răsturnat și ne uitam încolo spre drum, la marginea unei spinării, ca la trei sute de pași, văd eu că sare ceva, se dă de-a tumba, iar sare... Cînd mă uit mai bine, ce să vezi? O vulpe întinsă la soare, cu vreo șase-șapte pui lîngă ea, că nu i-am putut număra bine. Doi, mai drăcoși, se fugăreau, se apucau cu gura, se dădeau de-a berbelea-cul, apoi iar se alergau și se trînteau pe iarbă. Pe mine m-a apucat risul. A ris și tata.

— Ce să-i faci! a zis el. Se joacă, să crească... Și-s frumoși gîgilicii roșcatei!...

Deodată auzim un vîjîit. N-apuca să grăiese o vorbuliță, că numai vedem picînd din cer o dihanie de pasăre mare, cu niște aripi pînă colo, să tot fi avut trei pași buni deschiderea aripilor, și-un clonț, măi tată!... para focului nu alta, și niște picioare încălțate cu pene pînă la ghiare. Umbra neagră se coborî ca fulgerul peste pui. Și deodată auzim un țigăt ascuțit, ce spintecă tăcerea pădurii. Pasărea își virise adînc ghiarele între coastele unui pui și era gata să-l ducă... Vulpea s-a dat jertfă pentru cel mic și a sărit în spatele vulturului, mușcîndu-l aprig de gît. Dihania a lăsat puil din ghiare și s-a întors cu clonțul spre diavolul din spate. Dar n-a fost chip să-l răpună. Vulpea mușca cu ură și nu-l slăbea o clipă. Atunci, pasărea, ca să scape, și-a luat zborul cu vulpea în spinare. Noi am rămas înlemnii.

— O mai văzurăm și pe asta, zise tata!...

Pasărea a zburat deasupra pădurii de brădet, dar, sleită de puteri, nu s-a putut înălța. Am mai văzut-o apoi dînd un ocol larg și nu mult după aceea s-a lăsat lin peste creștetul brădetului, prăbușindu-se cu vulpe cu tot. Eu am dat fuga să-i văd... A venit și tata... Cînd am ajuns aproape, vulpea, ca o flacără, s-a prelins schiopătînd și s-a pierdut în brădet.

Împăratul se zbătea în ghiarele morții, într-o rariște de brad, cu singele prelingîndu-i-se roșu din rana mare și adîncă. Apoi, încet, pe pieptul frumos și plin, ca turnat în bronz, s-au încheat două dire negre de sînge. Atunci l-am putut privi de aproape. Era vulturul bărbos. Agerimea ochilor galbeni, pătrunzători, cu cerculețe roșii, m-a înfiorat pentru o clipă. Pe spate și pe aripi avea penele întunecate, cu dungu lițe mici, albe ca stelele. O adevărată haină de împărat al văzduhului. Capul era frumos, alburiu; clonțul tare, ca oțelul negru, puțin turtit, iar sub plise îi atrna un moț de pene, ca o barbă.

— Puterea vulturului, a zis atunci tata, stă în aripi și în privirea ageră. El vede din înălțimea lui și puilul de vulpe și iedul de capră neagră. Prada o prăvale cu pieptul și cu aripile în ripă și apoi coboară s-o mînînce cu oase cu tot. Cuibul și-l face pe stîncării, în locuri greu de ajuns. Am aflat și cu unu în tinerețele mele. Vulturii face un ou și-l clocește patru săptămîni.

— Și ce-ai făcut cu vulturul, am întrebato eu?...

— L-am dat la școală, să-l împăieze. Dacă vrei, ne-om duce miine să-l vezi.

Toată seara am vorbit de întîmplarea aceasta. Măriuța, fata pădurarului, ținea cu vulpea.

Eu tăceam. Sufletul mi-era cuprins de-o tristețe, pe care încercam s-o ascund. Alt sfîrșit trebuia să aibă împăratul văzduhului...

Înainte de-a pleca din sat, am trecut pe la școală.

Vulturul domina toată sala. Era atît de frumos, atît de falnic, cu o ținută plină de demnitate — cu toate că era colbit.

— Cei vechi l-au numit pasărea lui Jupiter, ne-a spus tovarășul director.

Eu l-am privit în tăcere, cu adîncă emoție.

X

Drumul pînă la București mi-a dat răgaz să mă gîndesc la cele două luni petrecute la Rodna. Am aflat lucruri pe care nici nu le bănuiam. Atîtea legende frumoase... atîtea expresii pline de înțelepciune, rostite simplu și cu atîta cuvință, atîta bogăție sufletească!... Am văzut locuri despre care geografia noastră spunea prea puțin.

— Ai mai crescut, mi-a spus mama privîndu-mă cu admirație...

Și jurnalul meu, plin ca un fagure, crescuse și el, dar din marea carte a naturii — abia acum îmi dădeam seama — aveam încă multe, multe de învățat!...

Prof. Augustin CERNĂU,
București

ELEVII ÎN VACANȚĂ

În societatea noastră sarcina educării și instruirii tineretului revine în primul rând școlii. Ca atare, ea nu trebuie să facă pauze, să-și întrerupă influența educativă în nici un moment, independent de perioada în care se află elevii. Înfăptuirea acestui deziderat ar avea neîndoios consecințe pozitive: creșterea prestigiului școlii și stabilirea și urmărirea unor cerințe educative unice. Socotim, de aceea, că a ne limita să dăm doar anumite indicații verbale asupra comportării pe care trebuie s-o aibă elevii în vacanță nu este suficient.

Îmboldul de a scrie aceste rânduri a venit, de altfel, și de la constatarea că de foarte multe ori absolvenții noștri din ultimii ani, astăzi elevi ai diferitelor licee și școli profesionale, constituie de multe ori exemple rele de comportare pentru școlarii mai mici: fumează, își pierd timpul prin centrul satului, sint îmbrăcați indecent, vorbesc urât, nu răspund la chemările noastre, refuză participarea la acțiunile culturale și obștești ce se desfășoară pe perioada vacanței în sat, provoacă certuri și scandaluri la dans etc. Dacă acestor elevi li se va pune în vedere în mod foarte serios, la plecarea în vacanță, că sint obligați să aibă o anumită ținută și comportare, dacă la întoarcere li se vor cere aprecieri — în scris — asupra felului cum au acționat și s-au comportat, se va realiza o urmărire și o continuitate de acțiuni educative bune, folositoare și compatibile cu calitatea de elevi. Aceasta deoarece — așa cum spuneam — grija unei școli pentru educația elevilor ei nu trebuie să slăbească niciodată, indiferent de locul în care se află aceștia: în incinta ei, în oraș, în vacanță etc. Socotim, așadar, că este o datorie de onoare a cadrelor didactice de a ține permanent legătura cu locul unde își vor petrece vacanța elevii și îndeosebi cu școala generală de unde aceștia au plecat, pentru a face ca noțiunile,

convingerile, deprinderile de comportare civilizată să devină cu adevărat trăsături de caracter specifice tinărului de astăzi.

Prof. Virgiliu MANDACHE
directorul Școlii generale
din Glodeanu-Silișteea
județul Buzău

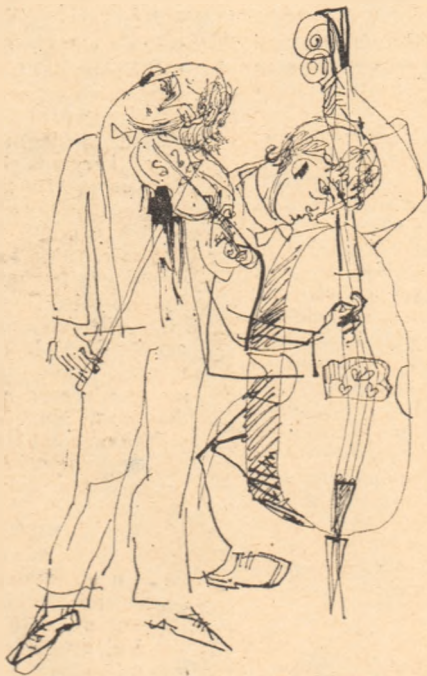
TEATRUL ȘCOLAR

A m citit cu mare interes articolul lui Tudor Gherman apărut în revista dumneavoastră, în legătură cu teatrul școlar. După părerea mea această problemă nu a suscitat interesul cuvenit în rândurile educatorilor și a organelor care răspund de educația artistică a copiilor. Se știe că școala românească are în această

direcție o frumoasă tradiție care și-a verificat valoarea și ne convinge de necesitatea consolidării ei în condițiile școlii actuale.

Acest lucru ne obligă să privim cu mai multă atenție posibilitățile multiple pe care le oferă activitatea artistică a elevilor.

Pe lângă ponderea lor în educația estetică, spectacolele realizate de elevi constituie, din punct de vedere pedagogic, o considerabilă forță în formarea unității colectivului în școală. Totodată contribuie la educarea și transformarea unor trăsături temperamentale, mobilizând copiii pasivi sau înlăturând

timiditatea unor școlari. Un rol într-o piesă le poate reda voioșia sau le poate educa încrederea în ei înșiși. În același scop, ar fi bine să renunțăm și la obiceiul care rezervă elevului fruntaș la învățătură rolul principal. Pentru diriginte, ea și pentru oricare educator, colectivul artistic al școlii facilitează cunoașterea și caracterizarea elevilor.

Publicul spectator, format în majoritate din părinți și școlari, a urmărit întotdeauna cu multă înțelegere și simpatie piesele prezentate de elevi. Mai cu seamă în mediul rural și în orașele mai mici unde contactul cu teatrul profesionist nu este sau nu poate fi la înălțimea cerințelor. De aceea, uneori, sint preferate spectacolele realizate de trupe de elevi pentru elanul și pasiunea micilor interpreți, trăsături care compensează stingăciile actoricești.

În pregătirea unui asemenea spectacol apar inerent o serie de greutăți. Multe pot fi înlăturate la nivel școlii. Un obstacol mai dificil, însă, îl prezintă lipsa unui repertoriu adecvat care să poată fi interpretat cu ușurință de către elevi nesupunându-i inutil unor eforturi de Sisif.

Până când propunerile tot Tudor Gherman vor fi înlăturate, Editura Tineretului ar putea să ne dea un considerabil ajutor prin publicarea unor antologii care să cuprindă piese într-un act, semnate de scriitori de valoare iubiți de elevi, sau prin dramatizarea unor basme și romane de mare popularitate. Punerea în scenă a unor astfel de piese nu cere din partea profesorului — regizor cunoștințe speciale, iar scenografia este ușor rezolvabilă chiar în mediul rural. Asemenea ediții ar fi de un real folos pentru profesorii din școlile generale și din licee.

Experiența noastră în realizarea unor spectacole de acest gen a dat bune rezultate și nu văd de ce nu s-ar putea înființa în cit mai multe școli echipe de teatru ale elevilor. Un stimulent l-ar constitui și concursurile județene.

Sintem convinși că satisfacțiile vor fi multiple. Atrăgându-i pe elevi spre templul Artei, le vom ocupa plăcut și instructiv timpul liber, le vom dezvolta gustul pentru frumos, îi vom ajuta să aprecieze creația și munca artistică.

Prof. Salamon ÁRPÁD
Liceul din Corund, jud. Harghita

DUPĂ 21 DE ANI

Tatăl său l-a părăsit la vârsta de doi ani și cu toate că i s-a vorbit despre el de nenumărate ori, nu a găsit timp să-l vadă. L-a ocolit, la început ostentativ, apoi amănându-și mereu ziua întrevederii, fiind foarte ocupat cu rezolvarea unor probleme „mult mai urgente“. Mai târziu a intervenit probabil și teama confruntării.

Timpul i-a despărțit definitiv. Și-a uitat copilul sau poate l-a trecut în rindul amintirilor neplăcute pe care le dorim doșite cit mai adine în ființa noastră, fiindcă ne incomodează.

Și astfel, la 23 de ani acest tinăr nu-și cunoaște părintele decit din fotografie. Nu vrea să-și reamintească dureroasele drame de copil fără tată. Și nu recunoaște că nu numai curiozitatea îi alimentează dorința de a-l întâlni pe cel care i-a determinat apariția în viață. Ne-a spus, încercând un ton degajat, „sustănut“ de un zîmbet tremurat: „Îl voi cunoaște în curind, cind îmi voi lua diploma de profesor. Primul părinte pe care îl voi vizita va fi tatăl meu. Aștept nerăbdător ziua aceea și cred că voi fi fericit“.

Oare același sentiment îl veți împărtăși și dumneavoastră, stimate „tată“, în ziua întrevederii, pe care ați programat-o „ad kalendas graecas“? Ați mai putea fi suficient de emoționați după 21 de ani ca să vă diminați culpa? Pregătiți-vă!

P.S. Un amănunt care ar putea să vă stimuleze curajul: nu vă despart de fiul dumneavoastră

tră nici 20 de km. Mele de-ați fi fost și în 20 de ani tot ați fi ajuns. Poate nici acum nu e prea târziu.

Prof. Pavel PETROMAN
Timișoara

E OARE DE MIRARE?

Nemulțumirea era evidentă. Fiul lui H.B. fusese descoperit, de astădată cu mina în buzunarul altuia, după ce timp de două trimestre au dispărut din clase felurite obiecte — stilouri, pixuri, bani...

Absentînd de la ore, elevul, împreună cu alți doi colegi, urmărea clasele care aveau educație fizică sau lucrări de laborator, intra pe ușă sau pe geam, „opera“ cit mai fără urme și apoi devenea cel mai „cuminte“ școlar.

Acum făptașii stau în cancelarie, în fața părinților și a profesorilor, și povestesc cele ce au făcut. Părinții, cu un sentiment de amărăciune, urmăresc firul întâmplărilor, fac fețe-țețe. Privirile lor nu-și mai găsesc locul. Nu le vine să creadă cele auzite. Spiritele se aprind și mai mult, cind „eroii“ destăinuie furtul unui fiș dispărut dintr-o clasă la începutul primăverii.

DE CITITORI

După ședință am stat de vorbă cu H.B. despre preocupările sale și ale soției, despre condițiile de viață și lucru ale copiilor, despre situația lor la învățătură și disciplină. Am aflat cu acest prilej că tatăl era ocupat, de multe ori, de dimineața pînă seara, la serviciu, că relațiile lui cu soția s-au înrăutățit în ultima vreme, încît copiii nu mai știu de cine să așulte, la cine să tragă. Cine să-i supravegheze?

Într-un astfel de climat familial, copiii, evident, au neglijat învățătura și frecventarea cursurilor, iar actele lor de indisciplină au devenit tot mai dese. În cele din urmă, iată, unul din ei a ajuns și să fure. În plus, cel mai mare, din clasa a VIII-a, cu o lună înainte, a fost descoperit în alt oraș vagabondînd.

E oare de mirare?

Pentru recuperarea copiilor, pentru aducerea lor pe calea cea bună, încă nu e prea tîrziu. Restabilirea unui climat familial propice pentru învățătură, o armonie și unitate de vederi între soți, se impun de urgență. Copiii trebuie supravegheați în permanență. Colaborarea cu școala trebuie de asemenea întărită. Despre toate acestea profesorii au discutat pe larg cu părintele copiilor. Ar fi foarte bucuroși să-i înțeleas.

Prof. Dumitru DĂMĂCEANU
Liceul nr. 2, Tecuci

CHEILE

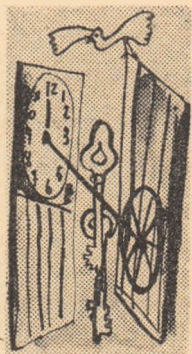
O fetiță de 10 ani privește lung alea străjuită de tufe de trandafiri. Nici nu ia în seamă larva veselă a celorlalți copii care stau ciucure pe barele balansoarului și pe scările toboganului.

Sus în cameră o așteaptă cărțile și caietele deschise pentru lecții. A coborît să vadă dacă vine tata. I-a promis că o să se întoarcă acasă. L-a așteptat și ieri cu aceeași înfrigurare. Oscilează între îndoială și bucurie greu stăpînită. Îvinge increderea. Tata n-a mișcat-o pînă acum nici-odată. Și e atît de bun! Simte pe frunte căldura mîinii mari care-i înlătură orice grijă. Se lasă învăluită de fericirea de a-l avea din nou lângă ea. Privirea i se pierde spre capătul aleii sau și mai departe. El vede apropiindu-se puternic, vesel, plin de surprize care o încîntă...

O trezește din visare zgomotul strident al unei mașini care frînează brusc.

„Tata!”

Nu, nu este el. Și ochii își reiau cercetarea de-a lungul aleii, de data asta stîni, triști. Alea devine pustie și străină. Sus o așteaptă lecțiile și curățenia.

Noapte.

Întuneric și liniște. S-a culcat, dar nu poate adormi. Neașteptat, sună telefonul. Sare din pat și răspunde sigură: „Tata!” Vocea străină din receptor îi zgîrție urechile. Se trîntește cu furie și o încăcă un plîns cu sughituri.

E foarte tîrziu. Mama trebuie să o găsească dormind cînd se întoarce de la slujbă. Altfel se va necăji. Se răsucesc. Picotește, tresare: i se pare că aude soneria de la intrare.

— Cu siguranță, e tata!

Dar tot nimeni.

De ce a uitat să-i dea cheile acum cîteva zile? Pîndcă era atît de grăbit. Parcă vroia să fugă de ceva. I-a repetat din ușă că o să se întoarcă.

De fapt, de ce a plecat? Într-o noapte — ca asta — a trezit-o cearta lor șuerată din bucătărie. Își infundau vocile ca să nu fie auziți. Tata vroia să se mute la o altă femeie pentru totdeauna. Mama plîngea. Iar ea nu-și dădea seama dacă era un coșmar, cînd auzi ușa de la antru trîntindu-se.

Apoi liniște ca acum și, într-un tîrziu, din nor plînsul reținut al mamei.

De atunci a trecut o săptămînă...

E aproape 11. Aude răsucindu-se ușor cheia în broască. Nu mai tresare. Își strînge tare pleoapele. Știe că e mama. Tata nu are cheile la el. Le-a uitat sau le-a lăsat dinadins? De ce nu le-a observat ea înainte de plecarea lui agitată? Dacă le avea la el își amintea că-i promisese...

A adormit. În vis cineva îi întinde niște chei enorme, pe care nu le poate ține. Dar nu se sperie, pentru că știe că trebuie să vină tata să-i ia blestematele chei care-i strivise mîinile sub greutatea lor imensă.

O. MIHĂILĂ
București

Desen de
Ana ILIUȚ

COLOCVII CU CITITORII

Prof. MARIN SALAHUB — IAȘI. Ideea discutată în articolul dv. „Unele relații privitoare la aspectul fizic al copiilor noștri” ni se pare cu atît mai prețioasă, dacă primim sarcinile sporite ce revin școlii — și familiei — în perspectiva deschisă de noua legiferare a învățămîntului în țara noastră. Pe bună dreptate reliefați locul pe care-l ocupă sportul și educația fizică în viața societății moderne, „în întărirea sănătății, în sporirea capacităților intelectuale ale tineretului școlar”. În continuare, relevați celălalt aspect al rolului sportului, anume aspectul formativ: „Sportul, precum ne este cunoscut, contribuie în mare măsură la formarea profilului moral al viitorului cetățean; printr-o pregătire fizică generală corespunzătoare se cultivă calitățile fizice care acționează nemijlocit asupra calităților intelectuale și morale.”

Exemplele cu care operați, în sprijinul ideii — negative sau pozitive — fie din practica didactică proprie, fie cunoscute indirect, sînt concludente.

Așa cum titlul făgăduia, ne-am fi așteptat la o adîncire a problemelor discutate, prin folosirea unor date furnizate de antropometrie, statistică medicală etc. Spre părerea noastră de rău, această parte a materialului, care constituie de fapt axul său, este expedită în cîteva generalități despre creșterea indicilor antropometrici, alimentație etc. Relația dintre noile condiții materiale create tineretului nostru și reflexul lor pe planul dezvoltării fizice (și spirituale), pe de o parte, și sport și educație fizică, pe de alta, comportă o analiză mai atentă. Nu putem, fără îndoială, să nu fim de acord cu observația dvs. — semnal, din partea finală a articolului, și ne place să credem că și dvs. ați înțeles interdependența respectivă într-un mod ceva mai puțin rigid decît lasă să se întrevadă formularea: „Deseori, desigur, sîntem întrebați de situația la învățătură a elevilor, dar se pune întrebarea în ce măsură fizicul elevului face față solicitărilor intelectuale, și n-ar fi nimic greșit dacă s-ar lua în considerare pregătirea spirituală, cît și cea fizică a elevului”.

A crea un climat moral și intelectual propice formării multilaterale a omului și dezvoltării plene a personalității lui, sens major al umanismului socialist, e un proces multilateral și de durată. În limbajul specific domeniului suprastructural, el se numește educație. Una din laturile educației este educația estetică, iar aceasta presupune neapărat cultura estetică.

Pe plan mondial, ca o reacție împotriva primejdiei pe care o reprezintă tehnocrația și consecutiv îngustarea orizontului uman, se desfășoară o amplă mișcare pentru promovarea educației estetice, urmărind în mod special funcțiile ei formative, de înnoțire a omului, prin dezvoltarea capacității de a recepta frumosul. În adevăr, de la marile realizări în domeniul politicii culturale în statele socialiste, la criticile și șarjele antitehniceiste ale lui Aldous Huxley, Bradbury sau Antoine de Saint-Exupéry, până la activitatea susținută a Centrului de formare estetică de la Renscheid și acțiunile de mari dimensiuni întreprinse în cadrul UNESCO de către Societatea Internațională pentru Educația Artistică (INSEA) - congresele de la Montréal (1963), Canberra (1964), Tokio (1965), - Praga (1966), totul ne arată că ne găsim în fața unui fenomen de mare adâncime și intensitate, că în lume se petrece o adevărată „mutație” în ce privește educația estetică, funcțiile ei cognitive și formative dobândesc eficiențe noi, întregul ei univers de valori ducând, în ansamblu, la înălțarea condiției umane și la întărirea spiritului păcii între popoare.

Lucrarea „Cultura estetică școlară” a prof. G. Văideanu se înscrie astfel în plină actualitate, într-o problemă de mare complexitate. Rod al unei îndelungate cercetări în domeniul educației artistice și al unei temeinice și ample documentări de specialitate, studiul se remarcă printr-o curajoasă abordare frontală și de adâncime a unor probleme centrale ale educației estetice. În cadrul acesta larg de cercetare se analizează cu o remarcabilă putere de adâncime și temeinică documentare istoria educației estetice din antichitate până în zilele noastre. Sînt, de asemenea, analizate tradițiile și perspectivele educației estetice în școala noastră de azi, problemele culturii estetice și metodologia de cercetare. Cu mult discernămint sînt studiate componența și conținutul culturii estetice școlare - în lumina metodei comparative - așa cum se reflectă în planurile de învățămînt, programele și manualele școlare la noi și în alte țări.

Considerînd cultura estetică drept problema centrală a educației estetice, autorul semnalează deficiențele existente în școală, deficiențe care își trag izvorul din decalajul mare dintre aceasta din urmă și cultura estetică generală, afi în ce privește sistemul de cunoștințe artistice de transmis, cit și în ce privește procesul însuși de asimilare și formare. Toate acestea - constată autorul - duc la diminuarea eficienței educației estetice în dezvoltarea și formarea multilaterală a elevilor. Soluția este văzută în punerea în prim plan a funcției formative a culturii estetice și în constituirea unei culturi estetice multilaterale. În efortul

de ameliorare a culturii generale estetice în școală, autorul pleacă de la realizările politicii culturale a statului nostru socialist, de la stadiul actual al problematicei estetice și avansează treptat sprijinit pe îndelungatele cercetări și experimentări pedagogice (în acest sens, de pildă, folosește un larg registru de investigație, de la experiență și anchetă la aplicarea metodei comparative, care se dovedește extrem de fructuoasă) spre descoperirea direcțiilor și tendințelor dezvoltării culturii estetice școlare. Trebuie subliniat că studiul reușește să rezolve numeroase dificultăți majore generate de complexitatea problematicii însăși. O problemă dificilă a constituit-o, astfel, întinsa arie de cuprindere a problematicii în al cărei unghi de incidență intră toate componentele culturii estetice școlare, de la educația muzicală la cea cinematografică și de la frumosul artistic la cel social, urbanistic și industrial.

Lipsa de precizie a terminologiei specifice pedagogiei estetice, ea și insuficienta cristalizare a raporturilor dintre pedagogie și estetică au prezentat, de asemenea, pentru autor, probleme nu ușor de rezolvat. Abordarea unui punct de vedere metodologic just în tratarea acestei complexe teme a culturii estetice școlare a constituit condiția esențială a rezolvării dificultăților respective. Este vorba de evitarea pericolului, nu ușor de preînțipinat, de a confunda istoria artei și teoria estetică cu istoria și teoria educației estetice. Studiul se așază astfel ferm în marea proprie, specifică, a educației estetice, analizînd nu evoluția artei, și nici structura ei, ci însuși procesul educației pentru artă și prin artă.

Analiza nuanțată și minuțioasă a multiplelor aspecte ale culturii estetice îi îngăduie autorului să se ridice la o privire de ansamblu, la un sistem privind modernizarea și perfecționarea culturii estetice școlare, a tehnicii procesului instructiv-educativ estetic, a formării cadrelor didactice de specialitate. Prin afirmarea unor sensuri adînci ale conceptului de cultură estetică și prin deschiderea unor largi perspective, profesorul G. Văideanu îmbrățișează deopotrivă problema finalității educației estetice în lumea contemporană și rolul educativ al artei. Autorul arată convingător că decalajul existent și lipsa de sincronizare dintre cultura estetică și celelalte componente ale culturii umane prejudiciază dezvoltarea intelectuală și morală a tineretului, integrarea lui socială, formarea multilaterală, armonioasă a personalității acestuia. De aici rezultă necesitatea modernizării și perfecționării modului de predare a culturii estetice școlare, temă pe care autorul o dezbate pe larg, aducînd, după cum am avut prilejul să subliniez, însemnate contribuții.

Prin modul personal de tratare a problemei, lucrarea de față se înscrie astfel în categoria studiilor fundamentale despre educația estetică școlară.

Ion ORGHIDAN

Era aproape inevitabil ca această carte - un fel de pseudo-postfață la ciclul de anchete întreprinse de Mihai Stoian în lumea copiilor și a tineretului - să fie scrisă. Ideea care structurează lucrarea era prefigurată de anchetele anterioare, plutea în atmosfera lor și - ceea ce îndreptățire un loc corespunzător cu însemnătatea ei în viața noastră socială. În fond, independent de virsta mai fragedă sau mai puțin fragedă a copilului, răspunzător de faptele acestuia, bune sau reprobabile, rămîne tot părintele. Familia este întîia și cea mai durabilă instituție de conviețuire a noastră, a tuturor, ea ne determină un mod de a simți, gîndi și acționa, mod ce poate fi validat, corectat sau, regretabil, infirmat de colectivitățile în mijlocul cărora vom munci și trăi. De unde și răspunderea ce revine adulților, familiei în general, răspundere de la care dacă, sub raport formal juridic, se pot sustrage uneori, sub raportul răspunderii morale în mod practic niciodată nu pot face. Și atunci titlul: „Rămîn părinții repetenți?” nu mai are nimic senzațional pentru cititori.

Este un fapt real: mulți tați și multe mame rămîn datori față de ei înșiși, față de propriii lor copii și față de societatea noastră socialistă tocmai în calitate lor de părinți, nu reușesc să treacă un asemenea „examen”, rămîn, cum spune sugestiv autorul, repetenți. Probabil, nimic nu este mai întristător decît un părinte care n-a făcut ceea ce elementara îndatorire îl obliga să facă și a dat țării, societății o față sau un băiat de ale căror isprăvi nu are motive să fie mîndru. Finalitatea acestei cărți - polemică în intimitatea ei - nu este aceea de a stabili vinovății nominale - deși în cazurile examinate nu pot fi ocolite răspunderile anumitor părinți - , ci de a atrage atenția asupra ponderii pe care o are atmosfera vieții de familie în dezvoltarea adolescentului și tînărului: aproape toate manifestările antisociale ale copilului de astăzi își au originea - fie că își dau sau nu seama de aceasta părinții - în climatul stabilit în familiile respective. S-ar putea întocmi pentru circumstanță o gradație a „examenelor” la care părinții nerăspunzînd satisfăcător sînt amînțați cu „repetenția”. Prima cauză ar fi lipsa de supraveghere a copiilor, libertatea de a se mișca nestingheriți pe stradă la ore tîrzii, cînd în mod firesc ei ar fi trebuit să se găsească acasă. (Tineri în derivă: Copii noaptea pe stradă). Altă cauză ar fi lipsa de dragoste a familiei: frustrați de afecțiunea părintească și lăsați să se descurce cum vor sau cum pot, mai devreme sau mai

tîrziu ei devin pradă ușoară a tot felul de grupuri, fac prietenii la întîmplare. Avînd falsă iluzie că aici încîlnesc atmosfera caldă, de înțelegere, pe care nu o aveau în familie, copiii și tinerii respectivi se integrează automat în grup, își însușesc psihologia de grup și iau parte la diferite acțiuni întreprinse de acesta. La început, din spirit de bravadă și din dorința de a-și demonstra independența, asemenea copii și tineri ajung foarte curînd să asculte orbește de „șeful” pe care inevitabil îl are orice grup. Crezînd că și redobîndesc personalitatea care, după părerea lor, le fusese strivită în familie, în realitate ei se depersonalizează și se aplatizează. (Grupul de prieteni). Pasul imediat următor al unui tînăr „integrat” într-un grup de prieteni recrutați fără discernămint - și pentru care de fapt principalii vinovați sînt părinții - este huliganismul (Huliganismul - doar o infracțiune?!). Urmează, apoi, inevitabila intervenție a autorităților și sancționarea celor în culpă. Chestiunea care se pune, deci, nu este de a împărți pedepse pe cale judecătorească, ci de a preîntîmpina asemenea situații triste.

Multe cazuri dureroase (adolescenți și tineri deveniți mici infractori) ar fi putut fi evitate printr-o mai atentă grijă și supraveghere a familiei, prin stabilirea unui climat favorabil în viața acesteia. Cu alte cuvinte, o dezvoltare armonioasă a copiilor și autoritatea părinților în ultimă analiză sînt în strînsă dependență de moralitatea familiei. Aici se află, din păcate, cauza multor abateri și infracțiuni. Va trebui ca opinia publică, toți cei din jur, să intervină cu mai multă energie, acolo unde este cazul, pentru asanarea morală a atmosferei de familie. Fără această operație anevoioasă și de durată nu se pot obține rezultate concludente. Cheia prin care se poate realiza această asanare morală este ridicarea prestigiului - pe plan social și individual - al muncii, al efortului continuu, pentru a deprinde copilul de astăzi să fie apt mai tîrziu să producă bunuri materiale și spirituale de care societatea în mijlocul căreia trăiește are nevoie și pe care i le restituie sub diverse forme (Demonstrăm - convingător - că munca este o cinste, o onoare?). Mi se pare că făcînd ca punctul de greutate al acestor anchete să cadă pe necesitatea muncii, Mihai Stoian a răspuns la întrebarea cuprinsă în titlu. Concluzia firească a acestei cărți este că numai crescînd copiii și tineretul în spiritul muncii, părinții vor putea trece cu succes marele examen pe care-l dau în această calitate în fața propriilor lor copii și a societății noastre.

Nicolae SORIN

ANGLIA

CONDIȚII FUNDAMENTALE PENTRU EDUCAȚIE

Fundația națională pentru cercetarea în domeniul educației a organizat, printre cadrele didactice din mai

multe școli ale Londrei, o anchetă cu privire la calitățile esențiale ale unei familii cu copii. Profesorii anchetați consideră un „bun” cămin acela în care: copilul este înconjurat de afecțiune și dorit; mama lucrează, dar se ocupă și de copil; viața de familie este stabilă; copiii dorm suficient; există o disciplină fermă, dar justă, un sens al valorilor morale și spirituale, o unitate între membrii ei, care sînt atenți unii cu alții; părinții se interesează de activitățile copilului; părinții discută cu copiii lor și le fac lecturi; copiii sînt îmbrăcați convenabil și bine hrăniți.

Totodată, cadrelor didactice le-ar plăcea foarte mult dacă lectura ar face parte integrantă din viața familiei și dacă aci ar exista o atmosferă generală favorabilă citirii cărților (Din B. I. E. nr. 167/1968).

S.P.

AUSTRIA

ROLUL EDUCATIV AL FAMILIEI ÎN SOCIETATEA CONTEMPORANĂ

Revista „Erziehung und Unterricht“ (Educație și instrucție), nr. 3/1968, publică sub titlul „Lupta pentru o nouă orientare a familiei” considerațiile dr.

Franz Haider, pe marginea sesiunii de lucru privind educația în familie, la oraș și sate.

În prezent, remarcă autorul, familia, ca instituție socială de importanță vitală, de o vîrstă cu omenirea însăși și supusă unor numeroase modificări în cursul istoriei, este confruntată cu o serie de fapte noi în viața socială, cărora va trebui să li se adapteze, tocmai pentru a-și păstra și menține, mai ales, rolul educativ. Problematika privind necesitatea și realizarea adaptării ei la situația actuală este vastă și complexă. Ea constituie obiectul cercetărilor efectuate de numeroși oameni de știință (pedagogi, sociologi, medici, psihologi), precum și al preocupărilor și consfătuirilor cadrelor didactice.

Din multitudinea aspectelor și faptelor implicate — se arată în articol — ar trebui relevate în deosebi următoarele:

1. Dragostea ocrotitoare care crează și menține un sentiment de siguranță este deosebit de importantă pentru dezvoltarea copilului. Familia, deși mult schimbată față de trecut, mai este și astăzi punctul de plecare și refugiu față de lumea din afară. Aceasta nu înseamnă însă că ea este izolată de restul lumii și că, în altă ordine de idei, nu există și în sîmul ei anumite tensiuni și contradicții. Ele sînt firești și chiar necesare pentru dezvoltarea personalității copilului, mai ales pentru pregătirea sa pentru viața socială.

2. Deși în căsătoria modernă predomină tendința afirmării plă-

cerii și a dăruirii reciproce, o dată cu apariția copilului se frînează această tendință, făcîndu-se loc altor preocupări și îndatoriri legate de creșterea și educarea lui.

3. Trebuie să se țină seamă de faptul că o căsnicie armonioasă, cu modele pozitive de comportare a părinților, încă nu e suficientă pentru a-i înarma pe copii și a-i deprinde cu comportarea în societate. Pe de altă parte, trebuie găsite căi și forme adecvate de educație socială și pentru marea număr de copii care nu au norocul de a porni în lume din căminul unei familii normale și fericite.

4. Funcțiile tradiționale ale tatălui sînt completate și înlocuite treptat de funcțiile altor persoane din afara familiei, anonime, astfel încît personalitatea copilului trebuie să se formeze fără sprijinul autorității tradiționale a familiei.

5. Importantă este și o dozare adecvată a îndrumării autoritare, ținîndu-se seama de influența impetuoasă a celorlalte instituții sociale, inclusiv a mijloacelor tehnice moderne de comunicare.

6. Educația este o colaborare între parteneri, o soluționare în comun a unor sarcini și probleme care implică cîntărirea și alegerea rațională a unor căi de mijloc între înclinație și datorie, afirmare și renunțare, fericire și sacrificiu.

E. DIȚOIU

GALERII DE ARTĂ „NUMAI PENTRU COPII”

Deschisă la Viena, această expoziție cunoaște un succes deosebit. Proprietarul ei, solicitînd mai multor artiști să-i trimită din creațiile lor, îmbogățește galeriile permanente cu litografii, sculpturi și toate genurile de pictură. Micii vizitatori sînt obligați să vadă galeriile singuri, neînsoțiți de părinți. Aici ei au destul răgaz să privească și să-și aleagă creațiile care le plac, fără intervenția sau sfatul vîrstnicilor. O dată alegera făcută, părinții pot să intervină și ei, dar... numai ca să plătească factura! (B. I. E. 167/1968).

S.P.

FRANȚA

O INSTITUȚIE FRUCTUOASĂ

„Munca pentru școală, executată acasă, este o instituție. Trebuie să înțelegem prin aceasta o practică devenită ritual, care nu poate să dispară decît în urma unei adevărate revoluții sau a unei rezoluții categorice” (fapt dovedit cu prilejul emiterii dispoziției privind înlăturarea temelor pentru acasă în școala elementară din Franța, dispoziție care a trebuit să fie repetată special pentru cursul pregătitor care constituie primul an al acestei școli). Cu aceste cuvinte își începe cunoscutul pedagog francez Jean Vial comentariile, s-ar putea spune pledoaria, cu privire la temele pe care le primesc elevii pentru acasă.

Prin aceste cuvinte, publicate în paginile revistei „L'Education nationale”, 24, nr. 861/1968, autorul reușește să contureze, cu

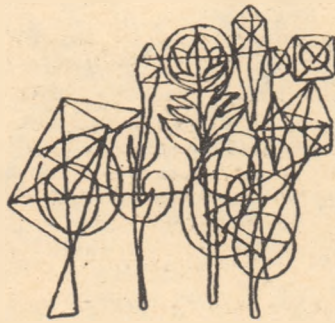
mult spirit și cu dragoste de educator, o imagine reală a unui fenomen bine cunoscut în lumea școlilor: temele pentru acasă. Ceea ce este însă surprinzător e faptul că, atrăgînd atențiunea asupra unor aspecte deosebite, pozitive, și anume într-un mod foarte convingător, reușește să prezinte fenomenul într-o lumină nouă, să-i dezvăluie esențe și valori umane care, de obicei, nu sînt luate în seamă.

El operează cu mijloace simple, arătînd exemple concrete: trei elevi pe o bancă în apropierea școlii — unul cocoțat pe spătarul băncii, cu caietul în mînă în care și-a rezolvat problema complicată de matematică cu ajutorul competent al tatălui său, inginer de meserie, iar alți doi elevi așezați pe bancă, în dreapta și în stînga, notează în caietele lor ceea ce le explică colegul. Alt exemplu: într-o cafenea din apropierea școlii se află un grup de liceeni cufundați în discuții aprige despre problemele legate de cursurile lor; se dăruiește și se primește; colaborează, prin contribuțiile citate, tați, mame, frați și unchi, o adevărată muncă colectivă — mai este și telefonul, comunitatea este desăvîrșită, se face o adevărată muncă pentru școală în afara școlii.

Toate acestea ar trebui să dea de gîndit, mult de gîndit și de acționat, aceluia de care depinde soarta învățămîntului, soarta celor ce învață, căci ele constituie într-un fel o lecție, o lecție spontană, o lecție a vieții; nici urmă de invidie, de concurență, de ambiții nesănătoase. În schimb, această dăruire fără rezerve determină o creștere la dimensiuni nebănuite, creștere spirituală și morală, o creștere împreună — a tuturor.

Jean Vial își încheie rîndurile cu unele recomandări. Instituția temelor pentru acasă să fie și mai mult ameliorată, întărindu-se totodată legătura cu familia; să se creeze localuri corespunzătoare („clubs café-crème”) deschise cu o oră înainte de prima oră de școală; să se desemneze la fiecare disciplină cel mai competent dintre părinți, care să lămurească în această oră, cu copiii, problemele din lecțiile zilei.

E.D.

SECURITATEA COPIILOR DIN MEDIUL RURAL

Revista „Education et développement” nr. 34/1968 informează că, în vederea prevenirii accidentării copiilor nevoiți să circule pe șosele, li s-a distribuit elevilor din două regiuni, în mod experimental, plăcuțe luminoase în întuneric, vizibile pînă la o distanță de 130 m, pe care copiii le poartă atîrnate în așa fel încît să poată fi observate din ambele direcții ale drumului.

Această măsură, determinată de marea număr de accidente (10 000

pe an, din care 500 mortale), ale căror victime au fost copii, s-a dovedit a fi eficientă, astfel încît ea va fi generalizată pe tot teritoriul țării.

Acțiunea se desfășoară sub patronajul Ministerului Învățămîntului, fiind organizată de către serviciul pentru prevenirea accidentelor de circulație (La Prévention Routière, Paris), în colaborare cu personalul didactic din toate școlile Franței.

E.D.

ITALIA

CĂSĂTORIILE ÎNTRE FOARTE TINERI

Îndoiala sau cel puțin nedumerirea cu care în general sînt privite contractele matrimoniale încheiate

prea devreme, precum și frecvența lor pe alocuri destul de mare, justifică spațiul întins pe care îl rezervă revista italiană pentru părinți „Genitori” (nr. 147/1968) considerațiilor făcute în această problemă de către cunoscutul psiholog francez J. Ormezzano.

Mulți mai apreciază astăzi — spune semnatarul articolului — că vîrsta cea mai potrivită pentru căsătorie este cea între 25 și 30 de ani. La jumătatea secolului trecut, vîrsta medie pentru căsătorie era de 29 de ani la bărbați și de 26 de ani la femei. Între 1820 și 1850, 45% dintre femei se căsătoreau după 24 de ani și 15% înainte de 20. Acum situația s-a inversat: numai 20% se căsătoresc după 24 de ani în timp ce 30% înainte de 20. Jumătate din bărbați se însoară între 20 și 24 de ani și foarte puțini înainte de 20 (după statisticile franceze, 2-4%). Această „grabă” poate să fie după unii un efect al nivelului de trai mai ridicat, al schimbărilor în alimentație, al publicității de un anumit gen și poate chiar al sporturilor, mai intens practicate. Oricum opinia publică nu face previziuni de bun augur căsătoriilor precoce (în accepțiunea lui J. Ormezzano, acelea în care „atît bărbatul cît și femeia au mai puțin de 20-21 de ani”), acestea încheindu-se, după părerea multora, din ușurință, irresponsabilitate, lipsă de maturitate în gîndire, din frivolitate sau chiar din imoralitate. Cercetările întreprinse de Federația Familiilor, cita-te de autor, relevă că numai 5% din persoanele anchetate au apreciat favorabil căsătoriile între persoane sub vîrsta de 20 de ani, o treime fiind împotriva, 67% considerîndu-le instabile, 54%, neechilibrate. Chiar și tinerii le-au calificat falimentare.

Este adevărat că familiile întemeiate de oameni maturi cumulează calități în plus: mai mult realism, mai multe posibilități educative, mai multă stabilitate (deși unele investigații de care autorul ține seama au dezvăluit o oarecare stabilitate dobîndită totuși în ultimele decenii de căsătoriile dintre persoanele tinere: în 1901, conform unor statistici recente, divorțurile la vîrsta între 20 și 24 de ani reprezentau 2,2%, pe cînd în 1960 doar 1,4%).

Căsătoriile între foarte tineri prezintă — după constatările psihologului francez — și o seamă de aspecte pozitive care nu pot fi ignorate. Soții „trăiesc în viitor și pentru viitor”, fiind în stare să „suporte condiții grele de locuit, dificultăți financiare, separări de durată”: lupta pentru viață cu toate asperitățile ei îi căleşc, sporindu-le dinamismul, armonia și coeziunea, putința de a se adapta. Cei doi parteneri sînt încă maleabili, avînd posibilitatea să se rodeze împreună — mai ușor și mai repede decât cei vîrstnici. Este, de asemenea, de apreciat faptul că perechile tinere doresc să aibă copii, și aceasta chiar în condiții grele din punct de vedere material, adeseori ocupîndu-se de problemele educației neașteptat de bine și de atent.

Psihologul francez subliniază în același timp că dificultățile de ordin economic pot avea asupra familiei constituite la vîrste mai mici de 20 de ani și urmări nedorite pe plan psihologic. Dependența materială de de părinți, obiceiul acestora de a-i trata în continuare pe tinerii căsătoriți drept niște copii încetinesc evoluția lor spre maturitate și autonomie. Cînd cei doi soți continuă să locuiască fiecare acasă la părinții lui există pericolul dezagregării tinerei familii sau măcar al tulburării echilibrului ei.

Din cauza atitudinii dezaprobativă a vîrstnicilor, a dojenilor și criticilor fie și numai tacite, cei doi parteneri ajung uneori să se jeneze de pasul făcut, să se teamă și să privească viitorul cu neîncredere, înapămintăți „de marea lor aventură”.

J. Ormezzano pledează pe bună dreptate pentru multă înțelegere și condescendență față de tinerii o dată căsătoriți; ei îi îndeamnă pe părinți ca — în loc să-i dezavueze tot timpul, sau, drept pedeapsă, să-i scoată pur și simplu din preocupările lor — să-i ajute cît le stă în putință, deschizînd cu ei un dialog apropiat și tonic, care să decanteze și să spulbere îndoielele. Ajutorul material să fie oferit cu discreție și delicatete, încît să nu umilească și să ducă la complexe. În cazul căsătoriilor „din necesitate” (urgente de venirea unui copil) să nu se piardă din vedere că aproximativ 90% dintre ele se bazează totuși pe dragoste și afecțiune, sentimente pe care împrejurările nu trebuie să le estompeze.

Atitudinea părinților față de fiii care se prezintă în fața ofițerului slării civile prea devreme trebuie să se rezeme pe convingerea — și aceasta ni se pare deosebit de important — că „familia întemeiată de tineri nu este prin ea însăși mai rea decât altele” și mai ales că „nu există căsătorie din capul locului falimentară sau nereușită, oricare ar fi vîrsta soților”.

Stela PREDESCU

R. S. F. IUGOSLAVIA

INSTITUT PENTRU EDUCAREA COPIILOR NEVĂZĂTORI

Munca cu copiii nevăzători are, în Iugoslavia, o veche tradiție: Institutul de la Zagreb, care se ocupă de educarea lor, a fost înființat încă în 1865 — fiind printre primele de acest tip din Europa. Institutul se află într-unul dintre cele mai frumoase cartiere ale orașului, iar clădirea nouă în care este plasat se compune din săli adecvate muncii de educație cu acest specific.

Copiii nevăzători studiază în cadrul Institutului aceleași materii ca și colegii lor de la școlile generale de 8 ani. În plus, învață în mod obligatoriu esperanto și alfabetul Braille. Un accent deosebit se pune aici pe educația muzicală și fizică. În urmă cu cîteva ani, în cadrul institutului a fost înființată școala de lucrări tehnice de birou, cu două secții: telefonie (durata cursurilor doi ani) și tehnica muncii de birou (dactilografie, stenografie, corespondență) cu durata cursurilor de 4 ani. În perioada cursurilor elevii fac practică la școală, utilizînd magnetofonul și dictafonul. După absolvire, copiii sînt trecuți în seama Societății nevăzătorilor, care se ocupă de plasarea lor la locul de muncă. Dar și de aici foștii elevi continuă să țină o strînsă legătură cu școala, căreia îi cer sfaturi sau ajutorul în diverse probleme — cu convingerea că le vor primi întotdeauna. („Informaționii biuletin soviet po vospitanii u zascite detei Iugoslavii”).

D.R.

R.D. GERMANĂ

CONDITIILE FAMILIALE SI COLABORAREA CU PARINTII

Nimeni nu contestă azi contribuția hotărîtoare a familiei în dezvoltarea personalității copilului, familia fiind considerată atît ca mediu social cît și ca izvor al unor norme și valori, însușite întii și servind apoi ca puncte de referire în reglarea comportării.

În consecință, subliniază revista Pädagogik (nr. 2/1968) din R.D.G., în articolul „Condițiile familiale și colaborarea cu părinții” apărut sub semnătura lui Heinz Krüger, cadrele didactice își pot cunoaște elevii cu atît mai bine, cu cît le cunosc mai exact condițiile de viață de acasă; măsurile educative ale școlii trebuie armonizate cu acelea ale familiei, printr-o colaborare multilaterală; obiectivele pedagogice se realizează cu succes atunci cînd ele devin și o cauză a familiei. În aprecierea condițiilor familiale trebuie să deosebim pe cele mai aparente dar cu importanță secundară, de cele esențiale. Acestea din urmă formează complexe de condiții dominante, ca de pildă: climatul familial, atitudinea peda-

gogică, măsurile educative și însușirile părinților (moral-politice, intelectuale, emoționale, temperamentale).

Cercetări efectuate au dovedit interdependența cauzală dintre condițiile negative ale vieții de familie și trăsăturile negative ale copiilor.

Insemnătatea cea mai mare o are climatul familial, constituit în primul rînd din relațiile interne ale familiei (dintre părinți, dintre părinți și copii, dintre frați și surori).

Atitudinea pedagogică a părinților se caracterizează după gradul în care ei posedă: conștiința rolului lor în procesul de dezvoltare a copilului, simț de răspundere, încredere în eficiența măsurilor educative.

În ceea ce privește măsurile educative, se știe că nu numai genul, intensitatea și frecvența lor au însemnătate, ci și modul în care sînt aplicate. Autorul articolului distinge anumite faze în desfășurarea măsurilor educative și anume: 1) părinții constată o anumită comportare a copilului, 2) descoperă cauzele și motivele comportării, 3) iau măsuri educative, 4) examinează critic efectul măsurilor luate. Este de remarcă că eficiența măsurilor depinde și de relațiile dintre părinți și copii.

Din cercetarea influenței însușirilor părinților, prin corelarea grupurilor pozitive și negative de copii cu însușirile pozitive și negative ale părinților, s-a putut trage concluzia generală că anumite însușiri pot orienta dezvoltarea copiilor într-o anumită direcție, dar că gradul de influență al familiei este în funcție de un complex întreg de condiții, care se pot crea prin măsuri complexe corespunzătoare. Dintre acestea cea dintii e pregătirea pedagogică de bază a părinților, care presupune o apreciere mai obiectivă a copiilor, cunoașterea trăsăturilor individuale și a particularităților lor de vîrstă și, în consecință, adaptarea atitudinii și măsurilor educative la stadiile succesive de dezvoltare. Autorul se oprește în mod deosebit la unele particularități ale adolescenților de care trebuie să se țină seama: nevoia de a fi apreciat și înțeles, dorința de a judeca și acționa independent, dezvoltarea simțului critic și autocritic. Exagerat, acesta din urmă poate duce la stări psihice dificile în care adolescentul are nevoie de un ajutor. Dar acest ajutor trebuie oferit cu tact și delicatete, pentru a nu-l face să aibă sentimentul inferiorității și, prin aceasta, eventual o atitudine de opoziție. Părinții trebuie să-și dea seama că adolescentul nu se depărtează de ei, ci caută să creeze o legătură nouă, mai profundă cu părinții săi și că ei trebuie să-l sprijine în această străduință prin toate mijloacele posibile.

Educația moral-politică și ideologică, domeniu complex în cadrul colaborării educative cu familia, însumează: concepția despre viață, echilibrul personalității, legăturile afective și nivelul intelectual.

Îndrumărilor date părinților în acest domeniu trebuie să le premeurgă o analiză făcută de către un cadru didactic a potențialului educativ al familiei. La realizarea acestui obiectiv, a educației moral-politice, pot contribui convorbirile dintre părinți și copii despre

munca profesională și activitatea lor socială, despre succesele și greutățile lor, despre problemele școlare și activitatea copilului în organizația de tineret; comentariile pe marginea articolelor din presă, a emisiunilor de radio și televiziune, vizionarea filmelor și a pieselor de teatru, audierea concertelor, excursiile și plimbările comune etc.

Foarte important este modul de comportare al părinților în cadrul grupului familial.

În sfîrșit, se atrage atenția părinților că îndreptarea unei linii pedagogice greșite, schimbarea stilului educațional nu trebuie să se facă brusc, ci treptat.

E. DIȚOIU

R.F. A GERMANIEI

AJUTOR TELEFONIC PENTRU ȘCOLARI

Serviciul de ajutor prin telefon din Karlsruhe a înființat un număr special de apel pentru

elevii care nu îndrăznesc să se mai întoarcă acasă, se gîndesc să recurgă la acte disperate, din cauză că au primit note rele la școală. La acest număr stau la dispoziția copiilor pedagogi, psihologi care îi încurajează pe solicitanți, iau legătura cu părinții lor și-i sfătuiesc cum să procedeze pentru a le reda încrederea în forțele proprii și a-i scoate din impas. (B.I.E. nr. 167/1968).

S. P.

S.U.A.

MINI-ȘCOLI Revista americană „The Journal of

Teacher Education” comunică despre proiectul înființării, în cadrul sistemului școlilor din New York, a două școli experimentale, denumite „mini-școli”, pentru copiii în vîrstă de doi pînă la patru ani.

„Școlile” vor fi amplasate în așa fel încît copiii din aria deservită să nu fie nevoiți să traverseze străzi. Ele vor funcționa de dimineața pînă seara.

Programul va cuprinde o serie de activități instructiv-educative, accentul punîndu-se pe dezvoltarea vorbirii și a deprinderii de a asculta. (Aceasta mai ales pentru faptul că „școlile” vor funcționa în cartiere în care familiile nu constituie medii suficiente de prielnicie pentru o bună instrucție și educație).

Aceste „școli” experimentale vor fi finanțate de autoritățile de stat. Activitatea instructiv-educativă urmează a fi realizată de către cadre didactice, părinți și elevi, în schimbul unei remunerații.

E. D.

U.R.S.S.

COPIII ȘI TEATRUL

Copiii iubesc teatrul, mai ales cei de vîrstă mică, sînt fascinați de jocul păpușilor și de peripețiile eroilor de pe scenă. Ei trăiesc intens alături de acești eroi, participă la acțiunile lor cu tot sufletul. Dar pe măsură ce înaintază în clasele mai mari, după ce descoperă cinematograful și televizorul, îndepărtarea de împăria și grațiile Melpomenei se face tot mai mult simțită.

Într-un articol publicat în numărul 3/1968 al revistei „Semia i școla“, Iu. Aihenvald profesor la Școala Nr. 551 din Moscova, în urma unor investigații întreprinse, caută să explice cauzele care generează această stare de lucruri. Vinovați sînt, în primul rînd, spune autorul articolului, acei părinți ai copiilor, cu concepții complete eronate despre teatru, pentru care mersul la un spectacol este atît de rar, încît devine un adevărat eveniment familial. „N-avem vreme de teatru“ — spun aceștia. Sau, să folosim cuvintele unui inginer anchetat: „La televizor sînt emisiuni diverse. Ce ne mai trebuie altceva? Iar la teatru copiii merg cu școala“. O altă cauză care face teatrul... „neatractiv“ este inaccesibilitatea. La care piese îi ducem pe copii? În ce concepție sînt ele montate? Ce probleme ridică? Vor reuși copiii să le înțeleagă? Sînt întrebări pe care părinții și educatorii trebuie să și le pună ori de cîte ori aleg piesa pe care vor s-o vizioneze cu copiii.

În caz contrar, teatrul va fi tot mai mult ocolit. Teatrul este la fel de contemporan, de actual, ca și televizorul și cinematograful. În caracterele personajelor de pe scenă, în conflictul dintre ele se dezbat, adesea, cele mai importante probleme ale vieții contemporane. În această privință, deci, teatrul joacă un important rol educativ pentru tinerele generații.

Dar pentru ca teatrul să educe — spune autorul articolului din „Semia i școla“ — trebuie neapărat să i se cunoască limbajul artistic. Iar acest limbaj, întocmai unei limbi străine, nu se poate asimila dintr-odată: el implică practică, „exercițiu“ susținut. Iată de ce este nevoie de vizionat cît mai multe piese — începînd cu cele

mai simple și mergînd, treptat, pe măsură ce descoperim „tainele“ acestui limbaj, spre cele cu un conținut mai complex.

Profesorilor și învățătorilor le revine aici o sarcină importantă. Ei au datoria să discute cu elevii după fiecare piesă vizionată, explicînd, acolo unde e cazul, intențiile autorului sau semnificația personajelor.

Tot pentru însușirea limbajului teatral, autorul articolului recomandă cu căldură povestirile despre dramaturgii și actorii celebri, articolele despre spectacolele de răsnet, precum și cărțile de istoria teatrului.

În felul acesta, universul spiritual al tinărului spectator se va lărgi sistematic, acesta intrînd pentru totdeauna în grațiile Melpomenei — muza iluzorie a scenei.

Dim. R.

ELEVII EXCEPȚIONAL DOTATI LA FIZICĂ ȘI MATEMATICĂ

Numărul școlărilor excepțional dotați la fizică și matematică din cele trei unități special create pe lângă universitățile din Moscova, Leningrad și Novosibirsk se ridică la 1.119. În aceste școli, procesul de instruire în domeniul celor două discipline este de un nivel înalt, elevii urmînd cursurile ce le sînt destinate la facultățile de fizică-matematică sau fizică-tehnică ale universităților sau la alte institute de învățămînt superior. (B.I.E., nr. 167/1968).

PENTRU TINERII INVENTATORI

Biroul brevetelor pentru copii, creat în urmă cu trei ani de revista sovietică „Tinărul tehnician“ (20 000 de abonați) a eliberat pînă acum circa 500 de brevete (care, bineînțeles, nu au valoarea celor atribuite maturilor). Colectivul lui dă sfaturi, îi încurajează pe micii cercetători, studiînd cu atenție lucrările lor.

Membrii juriului apreciază că unele din invențiile lor ar putea primi brevete veritabile. (B.I.E. nr. 167/1968). S.P.

POȘTA REDACȚIEI

Dediu Roland — Sibiu. *Problemele ridicate de dumneavoastră au unele implicații care depășesc cadrul strict în care s-au petrecut faptele relatate. Ele rețin astfel atenția noastră și prin această semnificație lărgită. Este fără îndoială în interesul general al obștii, al societății noastre, dar și în acela al familiei și al școlii, ca generația tină să fie cît mai temeinic pregătită. Spiritul de toleranță, precum și (acolo unde asemenea manifestări își fac loc) comoditatea și superficialitatea în îndeplinirea sarcinii nobile de educator sînt deopotrivă de dăunătoare. Nimeni și nimic nu ar putea justifica abdicarea de la o exigență principială a profesorului. Ele pot doar crea copilului falsa impresie că studiul sistematic, strădania de a învăța cît mai bine sînt de prisos, de vreme*

ce cu un efort minim pot fi obținute aceleași rezultate școlare. Toleranța, comoditatea și superficialitatea sînt cu atît mai periculoase dacă privim lucrurile în perspectivă: elevii care au avut „norocul“ să aibă un învățător sau profesor excesiv de îngăduitor nu vor putea face față unor cerințe, sporite, vor dezarma în fața primei dificultăți întîlnite și vor obține cu trudă note de trecere. De aici, desigur, obligația ce revine învățătorilor și profesorilor, ca și forurilor școlare de îndrumare și control (directori de școli, inspectori) de a îmbunătăți permanent conținutul muncii instructiv-educative și respectiv de a stimula cadrele didactice în eforturile acestora de a și ridica nivelul profesional, de a se perfecționa.

CUPRINSUL

- TUDOR BUGNARIU: 23 August
PAUL ALEXANDRU GEORGESCU: Mesaj poetic de prietenie.
VICTOR EFTIMIU: Tineretul de azi
DEMOSTENE BOTEZ: Frumosul din faptele oamenilor
VLAIU BĂRNA: Intelectualii satului, apărătorii ai bunului gust
GEORGETA SCUTARU: Liceele de artă și familia
VALERIU CEAUȘU: Tineretul și tradiția
CONSTANTIN ZAHIRNIC: Înălmăre, ingeniozitate, conduită.
VIRGIL TEODORESCU: Jocuri de vacanță pentru părinți
MIHNEA MOISESCU: Fetițe și păpuși
GEORGE ȘERBAN: Elevii despre școală (din experiența unui profesor pensionar)
NEAGU RĂDULESCU: Un caricaturist pe străzile orașului: De ce să-l obosim? Bățul de lingă tablă. De ce să mai trec? Cine te-a învățat?
GETA DAN SPINOIU: Tatăl și educația fiicei
IRISTU CĂNDROVEANU: Copiii fără probleme?
ADRIAN MUNȚIU: Casa eu obloanele ferecate
ZINA ȘIRBU: Din carnetul unui director de liceu — Iarăși împreună
SĂ NE CUNOASTEM PATRIA
AUREL ARDELEAN: Un monument al naturii — Ghețarul de la Scărișoara
VICTORIA GEORGIAN: Excursii școlare: Valea Teleajenului
AUGUSTIN CERNĂU: Jurnal de vacanță: Sus la Pietrosu — sau despre împăratul văzduhului.
PAGINI SCRISE DE CITITORI
COLOCVII CU CITITORII
MONICA MACOVEI: Opinii: „Lucrul manual“ și problemele lui.
EMILIA BERCI: Rolul social-educativ al noului cod penal.
CRONICI:
I. ORGHIDAN: G. Văideanu — Cultura estetică școlară
NICOLAE SORIȘ: MIHAI STOIAN: Rămîn părinții „repetenți“?
ADRIANA GORĂSCU: John Steinbeck: Eu și Charley descoperim America
COMENTARIILE-MENȚIUNI:
VALERIA BACIU: Revistele elevilor
MERIDIANE — PROFILURI:
ION CARAION: Planete din antologia copilăriei — Jane Stenbridge
G. FLORAN: Aniversare Larousse
INFORMAȚII — POȘTA REDACȚIEI — PULICITATE

COLOCVII

DESPRE ȘCOALĂ, FAMILIE ȘI SOCIETATE
Revistă lunară editată de Ministerul Învățămîntului

COLEGIUL DE REDACȚIE: CONST. ARSENE, inv. emerit, Ditești; ION ASZODY, publicist; Dr. OCT. BERLOGEA; BIANCA BRATU, lector univ.; prof. univ. dr. TATIANA SLAMA-CAZACU; SABINA CONSTANTIN, prof., Cluj; GH. DIACONU, dir. Șc. prof. „Grivița Roșie“, București; AL. GEORGESCU, dir. Editurii tineretului; EMIL GIURGIUCA, prof. emerit (redactor șef); CRISTINA GOGA, dir. Casel de copii nr. 2, București; MARIA IACOBESCU, dir. Șc. ped., Bacău; I. MATEI, sociolog; prof. univ. dr. IOAN MORARU; LIDIA NICULESCU-MIZIL; LUCIA OLTEANU, red. șef al publicațiilor pentru copii; VERONICA PORUMBACU; STELA PREDESCU, prof.; M. RAȚIU, prof.; prof. univ. dr. URSULA ȘCHIOPU; ECATERINA ȚIRCA, educatoare; RADU TUDORAN; ERWIN WILK, profesor, București.

Prezentarea grafică și artistică: C. BIVOLARU

Redacția și Administrația, București,
Bd. Dr. Petru Groza Nr. 18
Telefon 14.64.09 și 14.09.21

PĂRINȚI, PROCURAȚI DIN TIMP PENTRU COPIII VOȘTRI:

U N I F O R M E Ș C O L A R E

Fiecare toamnă își are sărbătoarea ei rezervată tineretului: prima zi de școală.

Emoțiile acestei zile au fost întotdeauna mai mari, mai ample, mai complexe decât cele prilejuite de sfârșitul anului școlar, cu toată perspectiva vacanței de vară pe care o aduce acesta.

Sînt emoțiile firești ale începutului unui nou an școlar, și bucuria resimțită de elevi se identifică cu dorința de cunoaștere a unor lucruri noi, neîntîlnite în manualele din anii precedenți.

Cu acest prilej, totul se înnoiește: cărțile, ca și ideile ce le împărtășesc școlarii, clasele în care își vor însuși noile cunoștințe și tot mai evident uniforme școlare.

Într-adevăr, în noul an școlar, care se deschide într-un cadru festiv, elevii nu se pot prezenta în uniforme lor din anul care a trecut, mai ales că ei au crescut în acest răstimp, iar uniforme au rămas mici și nepotrivite pentru clasele în care au promovat.

Și în acest an, unitățile comerciale întîmpină școlarii de toate vîrstele și chiar preșcolarii cu un sortiment bogat de uniforme școlare și cu accesoriile necesare pentru completarea ținutei lor.

Este bine ca fiecare elev să îmbrace de la început uniforma destinată vîrstei și clasei în care învață. Uniforma școlară se poartă cu demnitatea impusă de calitatea de elev și de vîrsta pe care o are și pe care uniforma o evidențiază permanent.

Dintre articolele de uniformă care nu trebuie să lipsească din garderoba nici unui elev, și pe care trebuie să și le procure la începutul anului școlar, amintim sarafanele confecționate din țesături de bumbac și țesături din lînă, care se poartă cu bluze din olandină cu mîneacă lungă, destinate claselor a V-a pînă la a VII-a inclusiv. Precizăm că sînt și bluze cu mîneacă scurtă tot din olandină și care în cursul lunii august se pot procura cu o reducere de 30% din prețul inițial, fiind incluse în rîndul altor mărfuri de sezon care se desfac în cadrul „tîrgului de vară“.

Pentru elevele claselor I-a pînă la a IV-a se recomandă rochițele din zefir caro și șorțulețe din olandină, iar pentru preșcolari, rochițele specifice lor, după modele adecvate vîrstei acestora, confecționate din același material ca și primele. Nu lipsese nici bluzele și fustele pionier nici halatele confecționate pentru elevi din clasele a V-a la a XII-a, și nici costumele, uniforme școlare, constituite din pantaloni lungi sau scurți, pantaloni pionier și sacou, destinate tuturor școlariilor din clasa I-a pînă la a XII-a. Acestea sînt completate cu cămăși din zefir caro și cămăși pionier, toate de bună calitate, frumoase și tinerești, asortate costumelor uniforme.

De asemenea trebuie să se rețină atît de către părinți, cît și de către școlari că potrivit noilor planuri de școlarizare, care stabilesc începerea primului an de învățatură la vîrsta de 6 ani, comerțul s-a îngrijit din timp pentru a adapta uniforme școlare la mărimile și taliile acestor noi școlari. Același lucru s-a realizat și pentru prelungirea învățămîntului cu clasa XII-a.

Dar ținuta tineretului școlar, fie pentru vară, fie pentru toamnă și iarnă, în afara uniformelor, mai necesită și alte articole, pe care școlarii și părinții acestora le găsesc în sortimente complete în magazinele de textile și încălțăminte. Pînă la 31 august a.e., aceste mărfuri se pot procura și la un preț redus cu 30% în cadrul tîrgului de vară.

Fiind încă sezonul cald, iar elevii în vacanță, ținuta lor poate fi completată cu costume și sacouri confecționate din țesături din bumbac, foarte ușoare, răcoroase și practice, pentru băieți. Pentru fete, se găsesc sandale cu fețe din plasă de relon, foarte comode și indicate în zilele călduroase ale sezonului actual. Pentru cei mici se recomandă costumașele din țesături din bumbac, în sortimente de culori diferite. În vederea confecționării stau la dispoziția tuturor țesăturile din bumbac și mătase, atît pentru rochii de vară cît și pentru bluze și cămăși.

Pentru toamnă, care este sezonul începerii anului școlar, se găsesc și acum, cu aceeași reducere de preț, raglanc din țesături din tercot, foarte practice pentru vremea mai rece și umedă, rezistente la purtat, care se curăță foarte ușor. De asemenea, se găsesc pardesii din stofă, într-o gamă bogată de modele, de țesături și eroială.

Iată deci o serie destul de variată de articole de îmbrăcăminte pentru tineretul școlar și preșcolar. Cu puțină anticipație în ceea ce privește achiziționarea unora dintre ele, se pot realiza și economii.

Elevii ale căror cereri de uniforme școlare nu vor fi satisfăcute de sortimentul existent în magazine, nici prin retușări necesitate de talii care depășesc cotele dimensionale obișnuite, pot completa comenzi tip la magazinul respectiv, pentru a li se confecționa uniforme după măsură. Cumpărătorul primește o confirmare a comenzii din partea unității comerciale și în termen de maximum 30 de zile i se furnizează produsul comandat.

Se pot face comenzi individuale pentru articole de confecții uniforme școlare, cum sînt: costumele din stofă, pantaloni, sarafane, bluze și rochițe.

Livrarea produsului se face pe baza confirmării de comandă, anexată la aceasta, iar plata se efectuează prin ramburs. Iată încă una din măsurile comerțului nostru care înțelege să vină în ajutorul clienților din rîndul elevilor.

- ADAS -

*Incheiați asigurări
de accidente
„TURIST”*

Un bun însoțitor în călătorie, deplasare, concediu: Asigurarea de accidente „Turist”.
Asigurarea acoperă urmările diferitelor accidente ce se pot întâmpla în orice împrejurare și
pagubele la bunurile din gospodăria asiguratului.

Se încheie pe durata de o lună, iar prima de asigurare este de 15 lei.

CETĂȚENI!

✿ Magazinele
alimentara

✿ Unitățile
Cooperatiei de Consum

✿ Centrele
specializate I.R.V.A.

CUMPĂRĂ CONTRA NUMERAR ȘI LA SCHIMB

**STICLE și
BORCANE GOALE**